

Foto - E. Gabranovs

Vai Austrijā šķēres labākas?

Domā pozitīvi! Topošie galdnieki un skaistumkopšanas meistas ir vienisprāt, ka galvenais ir ticēt sev. "Tad viss izdosies," uzskata jaunieši.

Edgars Gabranovs

Šonedēļ Latvijas skolās aizvadīta ikgadējā Karjeras nedēļa, kurā daudzveidīgos un izzinošos pasākumos jaunieši kopā ar pedagogiem sprieda par izaicinājumiem, ar kuriem katrs var saskarties izglītības un karjeras ceļa laikā. Balvu Profesionālās un vispārīgizglītojošās vidusskolas direktore Biruta Vizule nešaubās, ka Karjeras nedēļa paplašina skolēnu redzesloku, uzsverot: "Jaunieši prot salīdzināt gan labās, gan ne tik labās lietas."

Direktore priecājas, ka skolēni ar pedagogiem šonedēļ īpašu uzmanību veltīja profesiju pārskatam, spriežot, kādas prasmes nepieciešamas, kādas ir un kādas vēl jāapgūst: "Piektdien būs divas ekskursijas uz uzņēmumu "Stabļovas ķiploks" un zemnieku saimniecību "Kotiņi", kā arī jaunieši tiksies ar Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles vadītāju Sandru Kindzuli. Īpašs prieks, ka četras jaunietes, kuras apgūst skaistumkopšanas arodu, un četri jaunieši, topošie galdnieki, jau šīs nedēļas nogalē dosies uz Austriju, kur mēneša garumā apgūs karjeras izaugsmes iespējas. Jāpiebilst, ka vēl pēc mēneša Austrijā jaunas zināšanas un prasmes apgūs otra mūsu skolas jauniešu grupa." Pirmās divas nedēļas kopā ar jauniešiem Austrijā strādās skolotāja Elita Gaile. Taujāta, vai nav uztraukuma uz ārzemēm doties kā skolēnu grupas vadītājai, Elita smaidot atzina, ka nebaidās, un piebilda: "Mums ir ļoti jauki bērni. Mēs

gribam gūt jaunu pieredzi, pastiprināt angļu valodas prasmes. Viņi reāli darbosies savā profesijā."

Vilmārs Mileiko piekrit, ka Austrijā noteikti gūs jaunu pieredzi, kā arī iepazīs citādu kultūru. "Es būšu pirmajā tūrē. Ir neliels uztraukums, bet būs interesanti. Man interesē apgūt jaunas kokapstrādes tehnoloģijas," atklāja Artūrs Jānis Bengtsons. Viņam piekrit Andrejs Logins, Rendijs Kļaviņš un Andis Zelčs. "Tik ilgi nav būts prom no Latvijas," apstiprināja Andis, kurš šonedēļ kārtu ceļasomu. Spriežot, kā un vai tērēs dienas naudu, jaunieši neslēpa, ka par to vēl nav domājis. Topošā skaistumkopšanas meistare Evija Gabranova ir gandarīta, ka šīs būš viņas trešais mācību brauciens: "Esmu pabijusi Rumānijā un Polijā. Tas ir liels, liels solis uz augšu, jo ar vecākiem netiksimies mēnesi. Tāpat mums būs jāstrādā ar nepazīstamiem cilvēkiem, jāspēj veiksmīgi komunicēt. Vai tas baida? Neliels uztraukumiņš ir." Lūgta atklāt, vai Latvijā ir visskaistākās meitenes, Evija zināja teikt, ka Rumānijā ir skaisti puiši. Arī Anna Marija Ločmele vēlas izbaudīt patstāvīgu dzīvi, runāt citā valodā. "Austrijā šķēres mazliet atšķiras no Latvijā pieejamajām," viņa pieļauj. Savukārt Anna Marija Ruņģe piebilda, ka arī viņai šīs būš trešais mācību brauciens: "Tās ir jaunas iespējas. Tur ir savādāk. Mums būs jāpielāgojas dažādām jaunām situācijām. Tāpat jāprot atvainoties, turklāt kaut vai vairākas reizes, ja kaut kas nesanāks." "Ko jūs vēlaties zināt? Nē, vēl mācību braucienos neesmu bijusi, bet man ir degme stādāt," pavēstīja Irīna Klesmane.

Nākamajā
Padugumā

● Ceļojumā dosies uz Šrilanku
Jaunlaulāto kāzu stāsts

● "Grāmatu svētki" Balvu
muižā
Iespēja tikties ar iemīļotiem
autoriem un māksliniekiem

Diktāts latgaliski

Oktoobra vidū tiek svinēta Valsts valodas diena, un, domājot par to, 12. oktobrī pārbaudīt savas zināšanas un prasmes latgaliešu rakstu valodā aicinās arī astotais diktāts latgaliešu rakstu valodā. Diktāts skanēs Latvijas Radio 1 ēterā latgaliskajā raidījumā "Kolnasāta" sestdienas vakarā plkst. 18.20, kā arī video formātā būs skatāms Sabiedrisko mediju portālā LSM.lv un latgaliešu kultūras ziņu portālā lakuga.lv. Šī gada diktātā aktieris, mūziķis un pasākumu vadītājs Kristaps Rasims lasīs fragmentu no latgaliešu pasakas par lapsu un rubeni.

Iespēja mācīties

Bez maksas tiešsaistes mācībām "Iepazīsti tehnoloģijas" šobrīd pieteikušies jau 3000 dalībnieki no visas Latvijas, tomēr organizatori, biedrība "Rīga TechGirls" norāda, ka interesenti no Balvu pilsētas

Īsziņas

un novada vēl var pagūt pievienoties programmai un apgūt jaunas prasmes. Iepazīt informācijas tehnoloģiju pasauli un iegūt noderīgas zināšanas aicināts ikviens, neatkarīgi no vecuma, dzimuma un profesionālās pieredzes. Pieteikšanās mājaslapā www.iepazistitehnologijas.lv.

Aicina ziedot pārtiku

12.oktobrī no plkst. 11.00 līdz 19.00 Pārtikas banka "Paēdušai Latvijai" un "Rimi" rīko tradicionālo pārtikas paku komplektēšanas akciju. Tajā piedalīsies pieci "Rimi" veikali lielākajās Latgales pilsētās, tostarp Balvos. Ikviens Latvijas iedzīvotājs tiek aicināts ziedot pārtikas produktus, lai palīdzētu trūkumā nonākušajiem līdzcīvēkiem.

Nedēļas jautājums

Kā vērtējat atbalstu kultūras dzīvei?

Artūrs Ločmelis

GUNTA GRIGĀNE, Rugāju Tautas nama vadītāja: – Finansiālais atbalsts ir kritiski zems. Piemēram, pagājušajos Dziesmu un deju svētkos pašvaldība palīdzēja sagādāt jaunus tērpus, bet šobrīd skumji tas, ka kultūras darbiniekiem samazināja darba slodzes un atalgojumu. Par to sirdī liels rūgtums, jo samaksa, salīdzinot ar ieguldīto darbu, ir neadekvāta. Šādos apstākļos ir sarežģīti kvalitatīvi strādāt. Tas var atstāt negatīvas ilgtermiņa sekas. Līdz šim Rugājos bija arī profesionāls pasākumu apskaņošanas un gaismas darbinieks, bet līdz ar ievērojamu atalgojuma samazināšanu viņš šos pakalpojumus vairs nesniedz. Sabiedrība gan bieži nesaprot reālo situāciju un kultūras darbiniekiem mēdz vēltīt kritiku, bet mēs šādos apstākļos esam spiesti dzīvot. Pati vietējai kultūras dzīvei no sirds un dvēseles esmu atdevusi 28 gadus, šajā laikā izdarot patiešām daudz. Protams, ir arī pozitīvas lietas, bet kopumā par pašreizējo situāciju ļoti pārdzīvoju.

INESE KALNIŅA, Krišjāņu Tautas nama vadītāja: – Amatierkolektīvu vadītāju atalgojums ir niecīgs. Piemēram, Krišjāņu dāmu deju grupas vadītāja pie mums brauc no Salnavas, un, ja atalgojumā tiek saņemts mazāk nekā simts eiro... Manuprāt, īpaši svarīgi saglabāt mazo pagastu kolektīvus. Piemēram, Krišjāņos ir pieci kolektīvi, bet, ja kādam no tiem liegs finansējumu, tas nozīmē, ka kolektīvs zudīs. Un tas viss apstākļos, kad esam vistālākais Balvu novada pagasts, kur netrūkst bezdarbnieku un kopumā viss tiek optimizēts, būtu ļoti bēdīgi. Tādēļ gribētos, lai valsts īpaši padomā par mazajiem pagastiem, jo pilsētās situācija un iespējas tomēr ir citādākas. Vienlaikus priecājos par jebkuru novada deputātu, kurš iestājas par mazajiem lauku klubiem.

DAIGA GRIESTIŅA, Bērziņu pagasta folkloras kopas "Saivenis" vadītāja: – Vienubrīd Balvu novadā kolektīvu vadītāju atalgojumu palielināja, bet šobrīd jāatzīst, ka tas nav adekvāts. Kultūra panīkst, kas ilgtermiņā var radīt negatīvas sekas, lai gan pēc tās, īpaši laukos, ir pieprasījums. Turklāt problēmas rada ne tikai atalgojums. Kolektīviem ir arī sarežģīti aizbraukt uz pasākumiem citviet, jo gluži vienkārši trūkst naudas. Ja nekur nedosimies un uzstāsimies tikai sev, tam visam zūd lielāka nozīme. Ir arī reizes, kad savu darbību finansējam paši vai meklējam sponsorus. Amatierkolektīvu dzīve pārsvarā balstās uz entuziasmu.

ZITA MEŽALE, Briežuciema Tautas nama vadītāja: – Manuprāt, lielāku atbalstu pelnījuši vismaz Dziesmu un deju svētku kolektīvi. Kopumā, šķiet, nav lielāku entuziastu par amatierkolektīviem – sākot ar to vadītājiem un dalībniekiem, beidzot ar darbiniekiem, kuri rūpējas, lai kultūras namā būtu izmazgāta grīda. Neviens jau nekad arī nav papūlējis iedziļināties, cik daudz esam ieguldījuši paši no sevis – vienalga, vai tā būtu nauda, vai arī kaut kas cits, kas galu galā arī maksā naudu. Ilgtermiņā noteikti būs jūtamas negatīvas sekas mazajam atbalstam kultūrai. Cilvēks jau nav paēdis tikai no maizes. Tie nav tikai skaisti vārdi, bet realitāte. Un vai jaunā paaudze būs gatava strādāt apstākļos, kad tik daudz jāziedo no sevis? Nereti šķiet, ka kultūra vajadzīga tikai atsevišķiem cilvēkiem. Nē, tā nepieciešama visai sabiedrībai.

LŪCIJA JERMACĀNE, Lazdukalna, Kubulu un Balvu amatierkolektīvu vadītāja: – Par šo tēmu nupat bija sižets "Latvijas Televīzijā". Piekritu tur paustajam viedoklim, ka kolektīviem pieprasa doties uz dažādiem pasākumiem, pēc kā jāraksta arī atskaites, proti, kur bijām un ko darījām, bet finansējumu nepiešķir. Uz koncertiem jābrauc par savu naudu, bet ne katrs to var apmaksāt no savas kabatas. Runājot par kultūras dzīvi ilgtermiņā, jāsaka tā, piemēram, senioru kolektīvi savu garu vilks tik ilgi, cik vien varēs, bet, ja nepietiekama finansējuma apstākļos turpinās dzīvot arī jaunieši... Jauni kolektīvi neizveidosies no zila gaisa, jo to darbībā jāiegulda patiešām ļoti liels darbs, lai nākotnē plūktu augļus. Ar pateicības rakstiem vien neiztikt...

MANA NEDĒĻA

AIJA BISTERE,
balveniete,
skaistumkopšanas speciāliste

Šī tiešām bijusi fantastiska nedēļa. Ir dzestrus rudens, notiek treniņi, pilnā sparā rit teātra sezona un mana mīļā roņošana! Šoreiz roņošanas sezonu atklāju Igaunijā, Somā nacionālā parka purvā. Paldies manam vīram par šo piedzīvojumu un par to, ka mani aizveda uz šo maģisko vietu. Rīta agrumā izbaudīju peldi +12° vēsā ūdenī pašā purva vidū. Tā bija neatkarojama sajūta – tā, it kā es pamostos kopā ar dabu. Tādēļ aicinu visus baudīt aukstās peldes.

Pirms nedēļas Balvos atvērām jaunu skaistumkopšanas salonu, kurā veicu vaksācijas un lāzerepilācijas procedūras. Man prieks, ka varu darīt to, kas patik. Kad darba nedēļa būs galā, brīvdienās došos uz Naudaskalna kapiem, kur notiks sveču vakars. Savukārt svētdiena mums būs ģimenes diena – saviem mīļajiem gatavošu kanēļmaizītes un ābolu plātsmaizi. Vienkārši izbaudīsim laiku visa ģimene kopā.

No vēstulēm

Ai, lapkriti, nesteidzies!

*Lai zelta lapas krīt,
Kad apšu liesmās deg rudens rīts!
Šis laiks ir pats skaistākais,
Kādēļ tik ātri tas gaist?*

*Lai salnā apses tvīkst!
Tās kailas būs ļoti drīz...
Katrs mirklis zelta vērts
Kā vērdiņš, ko pasviež bērzs.*

*Ai, mirkli, kavēties vēl!
Tu esi skaists kā lapa, kas kvēl,
Rudens zelts vējā kūst...
Kādēļ prieks kā viršu medus saldi rūgts?*

*Ai, lapkriti, nesteidzies!
Mums tā jau tik īss šis prieks!
Ilgāk kavēties, lūdzu,
Ieliksmo vēl sirdis mūsu!*

*Skaists mirklis ir zelta vērts,
Bet kā lai to noturam mēs?
Tikai atmiņās vien
Mums to neatņems neviens...*

NAURIS GEKIŠS

Aptiekām milzum daudz neskaidrību

Aptieku nozarei ir daudz neskaidrību un jautājumu par jauno zāļu cenu uzceļošanu reformu, kuras spēkā stāšanās ir paredzēta jau pēc pāris mēnešiem – 2025.gada 1.janvārī. Ja šie praktiskie jautājumi tuvākajā laikā valsts pusē netiks atrisināti, pastāv risks zāļu pieejamībai pacientiem, tādēļ Latvijas farmaceitiskās aprūpes asociācija (LFAA) ir nosūtījusi vēstuli ar problēmjautājumiem Veselības ministrijai un sagaida atbildes vistuvākajā laikā, pretējā gadījumā aicinot atlikt reformas ieviešanu,

lai neciestu pacienti. "Protams, nodrošināt iedzīvotājiem lētākas zāles ir ļoti svarīgi, taču aptieku nozare šobrīd faktiski ir strupceļā ar nepieciešamo izmaiņu ieviešanu. Jautājumu ir daudz vairāk nekā atbilžu, laiks iet, un mēs nevaram droši sagatavoties pārmaiņām. Jau reformas pieņemšanas laikā nozare par to brīdināja un aicināja noteikt tālāku spēkā stāšanās termiņu, bet tas netika ņemts vērā. Aptiekas strādā ar reālām zālēm un reāliem pacientiem, kam medikamenti ir nepieciešami veselības un pat dzīvības labad," uzsver LFAA izpilddirektore Kristīne Jučkoviča.

Lai gan zāļu cenu reforma Ministru kabinetā tika apstiprināta jau jūlija vidū, vēl aizvien aptieku pārstāvjiem ir virkne neskaidru jautājumu par reformas praktisku ieviešanu, piemēram, vai maksai par farmaceita pakalpojumu ir jāpiemēro pievienotās vērtības nodoklis (turklāt ņemot vērā, ka šo maksu daļēji jāapmaksā pacientam, daļēji – valstij). Receptes apkalpošanas maksas kontekstā tāpat nav skaidrs, kā to piemērot papīra receptēm un kā nodrošināt, ka no pacientiem maksa netiek iekasēta divreiz, ja receptē izrakstītie medikamenti tiek izņemti pa daļām. Tāpat nav skaidrības par praktisko zāļu krājumu pārceļošanu un izlietošanu – teorētiski aptiekām visa pārceļošana būtu jāveic naktī no 31.decembra uz 1.janvārī. Neskaidrs ir tas, kā aptiekām rīkoties situācijā, ja nepagūs to izdarīt, un ko darīt ar zāļu krājumiem, kas objektīvi būs aptiekā iegādāti vēl 2024.gada laikā par šī gada cenām. Pēc jaunajiem cenu veidošanas principiem aptiekas cena nedrīkstēs pārsniegt zāļu reģistrā norādīto aptiekas zāļu pārdošanas cenu, bet matemātiski 2024.gadā

Lasītāji!

Kļūstiet arī par rakstītājiem, jo visas jūsu vēstules katrā mēneša beigās tiks izvērtētas un mūsaprāt labākā saņems redakcijas pārsteiguma balvu. Ielāgojiet, ka balvas saņemt varēs tikai tie rakstītāji, kuru vārdus mēs zināsim – tāpēc nerakstiet anonīmas vēstules.

Iepirkto zāļu pašizmaksa būs ievērojami augstāka – ja aptiekas nedrīkstēs šos krājumus iztirgot par iepriekšējo cenu, tie būs reāli zaudējumi, ko aptiekas nevar atļauties – atbilžu nozarei uz šiem un citiem jautājumiem nav.

Neatbildēti ir arī jautājumi par kases aparātu pārprogrammēšanas termiņiem un sertifikāciju Valsts ieņēmumu dienestā, kas var ilgt pat trīs mēnešus, kā arī virkne citu neskaidrību, kas jau pašlaik būtu jārisina valsts pusē, lai jaunā sistēma varētu stāties spēkā. LFAA un citas farmaceitiskās aprūpes organizācijas jau zāļu cenu reformas laikā brīdināja lēmumu pieņēmušus, ka tā ir nepārdomāta, neizdiskutēta ar nozari un var radīt riskus, kas samazinās medikamentu pieejamību Latvijā, un cietēji būs pacienti.

KRISTĪNE JUČKOVIČA, Latvijas farmaceitiskās aprūpes asociācijas izpilddirektore

Sūtiet mums vēstules arī elektroniski: vaduguns@apollo.lv

Automātiskais atbildētājs
64520961

Hallo!

"Cerams, tos muļķus, kuri atkal uz ceļa zīmēm sazīmējuši 'Z' burtus, noķers un sodīs pēc visas likuma bardzības. Kāda velna pēc viņi vispār uzturas Latvijā? Lai brauc uz Krievzemi un tur slavē noziedznieku režimu!" dusmīgs ir balvenietis.

"Laikraksta "Vaduguns" 4.oktobra numurā izlasīju pirmo lapu, kur rakstīts par preses abonēšanas kampaņu. Prieks, ka ne tikai Balvu novada iedzīvotājiem, bet arī ikvienam citam joprojām ir iespēja pasūtīt, kā es mēdzu teikt, mūsu miļo avīzīti – "Vaduguni". Dažkārt šķiet, ka bez šī laikraksta nemaz nespētu dzīvot, jo daudzo gadu laikā, kopš to abonēju, pie avīzes esmu

ļoti pieradusi. Un ko gan mēs darītu, ja šīs avīzes nebūtu? Ja rodas kādas domstarpības, kur vērsties? Jā, zināmu daļu problēmu var atrisināt, piemēram, pašvaldība, bet nereti pašvaldība dažādās dzīves situācijās pati ir ieinteresētā puse. Līdz ar to katram cilvēkam svarīgi apzināties, ka ir neatkarīgs medijs, kas kādu no problēmām aktualizēs un rezultātā to varbūt arī atrisinās. "Vaduguns", kā to vēsta jau minētās pirmās lapas virsraksts, patiešām ir pārbaudīta vērtība, ko iesaku abonēt katrai mūspuses ģimenei," šādus vārdus "Vaduguns" kolektīvam telefonsarunā ar žurnālistu veltīja Balvu novada iedzīvotāja un uzticama, ilggadēja mūsu laikraksta lasītāja.

To zināt ir svarīgi

Kā rīkoties krīzes gadījumā?

Artūrs Ločmelis

Aizsardzības ministrija

Kā veicināt pierobežā dzīvojošo Latvijas iedzīvotāju psiholoģisko noturību pret Krievijas dezinformāciju, kā arī atgādināt, ka valsts aizsardzība nav tukši vārdi? Kā to izdarīt? Vislabākais arguments ir piemērs, ka mēs esam un arī varam kļūt par savas dzimtenes sargiem. 16 publikācijās uzsversim informatīvās

telpas drošību, kā arī atgādināsim, ka ikviens ir līdzatbildīgs savas valsts attīstībā un aizsardzībā, lai nekādi svešzemju kungi nespētu diktēt savus noteikumus, tos nereti paslēpjot zem skaistiem vārdiem un lozungiem, viltus vēstījumiem. Mēs esam kopīgs spēks, kas veido un nosaka mūsu valsts drošību.

Ukrainā jau divus ar pusi gadus turpinās Krievijas noziedzīgā režīma iebrukums, pēc kā arī citviet aktuāls kļuvis jautājums, – kā rīkoties potenciālas krīzes situācijā? Laikraksts "Vaduguns" iepazīstina ar Aizsardzības ministrijas sagatavoto bukletu "Kā rīkoties krīzes gadījumā" un atgādina, ka labākais veids, kā pasargāt sevi un savus tuviniekus, ir savlaikus sagatavoties jebkādai ārkārtas situācijai!

Bukletu "Kā rīkoties krīzes gadījumā" Aizsardzības ministrija prezentēja 2020.gadā, par ko rakstījām jau iepriekš, bet šogad tapusi tā papildinātā versija. Mācoties no Ukrainas pieredzes cīņā pret Krievijas okupācijas armiju, izveidota arī rokasgrāmata "Kā rīkoties kara gadījumā", tapušas vadlīnijas "Pašvaldību sadarbība ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un rīcību kara gadījumā", sagatavots buklets "Kā rīkoties krīzes gadījumā, ja dzīvo ārpus Latvijas", kā arī Latvijas Bankas informatīvais buklets "Kas jāzina par naudu un finanšu pakalpojumiem krīzes situācijā".

Visu minēto informatīvo materiālu pilnās versijas vienuviet pieejamas aizsardzības nozares ziņu portālā www.sargs.lv. Iepazīstieties, lejupielādējiet un saglabājiet tos!

Militārā apdraudējuma pārvarēšana

Ja valsti apdraud ārējais ienaidnieks, Ministru kabinets izsludina izņēmuma stāvokli, bet armija un atbildīgie dienesti īsteno aizsardzības pasākumus.

- ♦ Kopā ar NATO sabiedrotajiem Latvija un ikviens tās iedzīvotājs tiks aizsargāts!
- ♦ Jebkāda informācija par padošanos vai nepretošanos ir viltus ziņas!

Tavi pienākumi:

- Pildīt NBS, sabiedroto bruņoto spēku un citu atbildīgo dienestu uzdevumus un rīkojumus!
- Nesadarboties ar agresoru!

IZVEIDO ģimenes rīcības plānu krīzes situācijai!

SNIEDZ atbalstu valsts aizsardzībai!

Agresorvalsts īsteno psiholoģiskus un informatīvus uzbrukumus mūsu informācijas telpai. **PRETOJIES TIEM UN SAGLABĀ MIERU!**

Ko likt ārkārtas gadījumu somā?

Ārkārtas gadījumu soma nenožīmē, ka krīzes situācijā ar to jānodrošina kaut kur prom, bet tā simbolizē spēju pašauties uz saviem spēkiem un gatavību jebkādiem ārkārtas gadījumiem, lai Tu un Tava ģimene spētu noturēties (izdzīvot) šādos apstākļos pirmās 72 stundas jeb 3 diennaktis, līdz atbildīgie dienesti atjaunos kritiskos pakalpojumus un sniegs nepieciešamo palīdzību. Izmanto šo sarakstu un sagatavojies potenciālai ārkārtas situācijai savlaikus!

DOKUMENTI UN INFORMĀCIJA:

- svarīgu dokumentu (pase vai ID karte, autovadītāja apliecība) kopijas polietilēna iesaiņojumā;
- svarīgu telefona numuru sarakstu;
- portatīvo radioaparātu ar rezerves baterijām;
- nelielu naudas summu (5, 10 un 20 eiro naudaszīmēs);
- ūdensdrošu bločiņu un rakstāmpiederumu.

PĀRTIKA UN ŪDENS:

- pārtiku ar ilgu derīguma termiņu un augstu kaloriju saturu, ko var lietot bez termiskas apstrādes;
- daudzfunkcionālu saliekamu nazi, konservu attaisāmo, karoti, neplīstošu bļodiņu un krūzīti;
- dzeramo ūdeni plastmasas pudelēs (trīs dienām);
- sausā spirta plītiņu;
- ūdens filtru, dezinfekcijas tabletes.

SILTUMS UN GAISMA:

- rezerves lādētāju, mašīnas lādētāju, ārējās enerģijas krātuvi (power bank);
- sērkokļus, šķiltavas, sveces, lukturīti, baterijas;
- siltu apģērbu, rezerves apakšveļu un ērtus apavus;
- guļammaisu vai segu, tūristu paklājiņu un, vēlams, telti.

CITAS LIETAS:

- līmlenti, diegu, adatu, šķēres;
- dvieļi, tualetes papīru, vienreizlietojamās salvetes;
- dezinfekcijas līdzekli, higiēnas piederumus;
- medikamentus, ko lietojat (recepšu kopijas);
- pirmās palīdzības aptieciņu;
- rezerves brilles vai kontaktlēcas.

Tavs atbalsts – būtisks valsts aizsardzībai!

112 Zvani
kad jāsauc palīgā!

Kā rīkoties?

Izdzirdot trauksmes sirēnas vai apziņošanu ar skaļruņiem, ieslēdz Latvijas Televīziju, Latvijas Radio vai lasi portālu www.lsm.lv. Seko informācijai arī atbildīgo dienestu mājaslapās: mod.gov.lv, mil.lv, sargs.lv, iem.gov.lv, vm.gov.lv, kā arī dienestu sociālo tīklu kontos. Saglabā mieru, pildi atbildīgo dienestu rīkojumus, palīdzi tuviniekiem, kaimiņiem un citiem līdzcilvēkiem, iesaisties kā brīvprātīgais un sniedz atbalstu, ja iespējams, turpini darbu. Nepieciešamības gadījumā zvani uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112!

Ko glabāt mājās?

Ūdens

Dzeramais ūdens ir būtiskākais izdzīvošanas elements. Pieaugušajam jāuzņem vidēji trīs litri ūdens dienā (karstā laikā – četri litri). **APRĒĶINI**, cik litru dzeramā ūdens Tev un Taviem tuviniekiem nepieciešams glabāšanai mājās, lai tā pietiktu vismaz trīs dienām (ieteicams – nedēļai). **NOSKAIDRO**, kur tuvākajā apkārtnē dabā pieejamas dzeramā ūdens vietas (akas, avoti) un kā lietotamas ūdens attīrīšanas tabletes?

Pārtika

GLABĀ pārtiku, kas glabājama istabas temperatūrā; ar ilgu derīguma termiņu (vismaz sešiem mēnešiem); pagatavojama bez liela ūdens daudzuma un termiskas apstrādes; pēc iespējas sātīgāku pārtiku ar augstu kaloriju daudzumu. **NEAIZMIRSTI** par mājdzīvnieku pārtikas krājumiem!

Medikamenti

Katrā mājāsaimniecības aptieciņā JĀBŪT: pretsāpju un temperatūru mazinājošiem līdzekļiem; medikamentiem pret gremošanas traucējumiem; pretalerģijas medikamentiem; medikamentiem ar nomierinošu efektu; dezinfekcijas līdzekļiem; pārsienamiem materiāliem un šķērēm (plāksteru komplekts, marles saites, salvetes u.c.); citiem ikdienā Tev nepieciešamiem medikamentiem; siltumu atstarojošai izdzīvošanas segai un termometram.

Folkloras kopa "Upīte" Dienvidkorejā**Nes pasaulē savu mīlestību uz kultūru**

Foto - Vilhelms Laganovskis

Laipni aicināti Latvijā! Folkloras kopa ieradusies ciemos Seulā, Latvijas vēstniecībā. Ienākot vēstniecībā, vēstnieks Jānis Bērziņš uzrunāja: "Laipni aicināti Latvijā!"

Foto - Vilhelms Laganovskis

Gandrīz miljons. Folkloras kopa "Upīte", uzstājoties uz milzīgās Čeonanas deju festivāla skatuves. Organizatori lēš, ka šo festivālu apmeklēja vairāk nekā 880 000 cilvēku.

Foto - Vilhelms Laganovskis

Lepojas ar karogu. "Upītes" pašdarbnieki kārtējo reizi pārliecinājās, ka Latvijas karogs ir visskaistākais. "Šajā festivālā bija 29 karogi, un mūsu valsts karogs – pats labākais," viņi secināja.

Foto - Vilhelms Laganovskis

Rīko danču nakti. Katrā festivālā folkloras kopa "Upīte" rīko Latvijas danču nakti, kas neizpalika arī Dienvidkorejā. Piedalījās Kazahstāna, Francija, Polija, Baškīrija, Lietuva un citas valstis.

Mēs, Balvu novada Nemateriālās kultūras mantojuma centra "Upīte" folkloras kopa "Upīte", nupat esam atgriezušies no Dienvidkorejas, kur bijām aizraujošā un pieredzi bagātinošā ceļojumā. Tāpat kā citkārt, arī šoreiz mūsu diennakts attālu brauciena mērķis bija nest Latgales pūra lādēs sen glabātās dziesmas un dejas uz lielās pasaules skatuves. Šoreiz piedalījāmies Čeonanas deju festivālā (Cheonan World Dance Festival 2024), kas norisinās ik gadu un ir viens no vērienīgākajiem deju konkursiem Āzijā. Tas pulcē visus – gan tradicionālās, gan modernās dejas pratējus un pat baletdejojātājus. Šī gada deju festivāls pulcējis no 28 dažādām pasaules valstīm un Korejas aptuveni 4000 dalībnieku.

Jautāsi, – kā nokļuvām Āzijas konkursā?! Folkloras kopas "Upīte" vadītājs Andris Slišāns vienmēr meklē un arī atrod jaunas un aizraujošas iespējas, pulcē cilvēkus jauniem mūzikas un dejas piedzīvojumiem. Kā stāsta Andris, viņam ir paveicies ar labu sadarbības partneri, starptautisko festivālu menedžeri Slovēnijā, kurš ir Starptautisko deju festivālu federācijas (FIDAF – Federation of International Dance Festivals) valdē un kurš arī rosināja pieteikt "Upītes" dalību vērienīgajā deju konkursā Dienvidkorejā. "Jau pagājušā gada rudenī bija jā sagatavo pieteikums un aptuveni trīs minūšu prezentācija par mums. Tad sekoja atlase starptautiskas žūrijas vadībā, un mūs izvēlējās dalībai. 23.septembrī devāmies ceļā uz 7400 km attālo valsti, galamērķi bijām 25.septembra rītā pēc 14 stundu lidojuma, neskaitot laiku, ko pavadījām lidostās. Koncertos dažādās vietās bija jā rāda savs sniegums līdz pat galvenai uzstāšanās reizei uz lielās skatuves. Pēc organizatoru aplēsēm, piecās dienās vairākus pasākumus apmeklēja 880 000 skatītāju. Konkursā mēs uzstājāmies ar dejām "Rikovas kadriļa" un "Bērzgales kadriļa", stāsta pats Andris.

Kolektīvu sniegumu vērtēja FIDAF žūrija. Federācijas mērķis ir popularizēt tautas deju kultūru, tādējādi federācijas organizētie festivāli ir platforma, kur kolektīvi no visas pasaules var dalīties ar savas nacionālās vai reģionālās kultūras mantojumu. "Uzvara jau nebija galvenais," teic "Upīte". "Bija iespēja sevi parādīt un arī citus redzēt," kāds iesmej. Lai kurā pasaules malā "Upīte" dziedātu un dejotu, ikvienu tās darbošanos

caurvij moto: "Nest savu mīlestību uz tradicionālo nemateriālo kultūras mantojumu pasaulē", tādējādi stiprinot mūsu tautas un visas valsts nacionālo apziņu. Interesanti, ka to īpaši pamana ārzemnieki.

Tāpat īpašs bija visu pārstāvēto valstu un Korejas dažādu pārstāvju (kopā aptuveni 58 grupu) gājiens trīs stundu garumā. Tajā bija apkopotas gan klasiskās, gan tautiskās dejas, gan arī akrobātikas lēcieni trīs cilvēku augstumā. Noslēgumā labākās grupas ieguva naudas balvas. Bez lieliem pārsteigumiem galveno balvu ieguva Korejas universitāte ar iespaidīgiem akrobātikas un pat austrumu cīņas mākslas elementiem.

Tālais ceļojums liek ne tikai bagātināt savas, teiksim, profesionālās prasmes. Ikviens šāda pieredze dod arī iespēju pavērties plašajā pasaulē un aizvest sev līdzī jaunas zināšanas gan par citām tautām un kultūrām, gan arī iedvesmoties, bagātināties. Festivāls ļāva dibināt arī jaunus kontaktus, jo tika iedibinātas draudzīgas attiecības ar Lietuvas, Kazahstānas, Malaizijas, Indonēzijas, Čīles, Francijas, Baškīrijas, Polijas, Slovēnijas, Meksikas, Kosovas un Maķedonijas grupu vadītājiem un dalībniekiem, kā arī Korejas piešķirto gidu katrai grupai. Mūsu gadījumā tas bija 19 gadus jaunais students Kails. Viņam Latvija paliks labā atmiņā, un, kas zina, varbūt arī kādreiz redzēsīties šeit, mūsu zemītē, jo šajā isajā tikšanās laikā tika apgūti vairāki vārdi latviešu valodā. Un, kā viņš pats atzina, Latvijas grupa viņam no visām iepriekšējām pieredzēm ar citām valstīm sirdi sildīs visvairāk.

Liels gandarījums un prieks, ka uz festivāla pirmās dienas koncertu ieradās arī Jānis Bērziņš – Latvijas vēstnieks Dienvidkorejā, kurš pienāca pie kopas pēc koncerta, pateicās par to, ka pārstāvam Latviju šajā tālajā valstī, kurā starp daudziem miljoniem iedzīvotāju patstāvīgi dzīvo mazliet vairāk nekā 70 latvieši. Vēstnieks folkloras kopu ielūdza apciemot vēstniecību Seulā, ko brīvajā dienā arī izdarījām.

Mēs, visi braucēji, atgriezāmies ar bagātiem iespaidiem gan par vērienīgo pasākumu, gan tālo Āzijas valsti, kurā visi bijām pirmo reizi. Kopas dalībnieki aizgūtnēm dalās ar savu piedzīvojumu un norāda, ka pozitīvas atmiņas saistīsies ar tik daudz ko – cilvēkiem, kultūru, spēju organizēt tik vērienīgu pasākumu it kā bez piepūles, bet radot neaizmirstamus iespaidus. "Pārsteidza korejiešu pedantiskums. Mums pat bija jāizmēģina dāvanu pasniegšanas ceremonija, ļoti precīza stāvēšana. Patika

skolas apmeklējums, kur bija jūtama stingra disciplīna, bet vienlaikus bērni bija atvērti, vēlējas iesaistīties, priecīgi, pauda savas emocijas," teic folkloras kopas vadītājs Andris un piebilst: "Labi gan tie autobusi viņiem. Pie mums tādu nav. Un ļoti jauks Seulas tirdziņš. Sajutos kā filmā." Māris savukārt novērtēja operatīvāti, cik ātri visas ielas tika sakoptas pēc milzu tautas pūļa gājienu un militārās parādes. "Viņi ļoti cenšas nekavēt laiku," saka Māris un piebilst: "Autobusi gan tur vienkārši kosmosā. Ļoti gribētos tādus pie mums. Arī korejiešu viesmīlīgums bija nepārspējams, – centās sniegt labāko servisu. Nezinu, kādas ir viņu savstarpējās attiecības, bet pret ciemiņiem viņi ir ļoti jauki." Nataļjai atmiņā iespaidies tas, ka viņi mēģina tādā debesskrāpju vidū visu apzaļumot, pat starp ielām. Nataļja atzīst: "Dienvidkorejā ir fantastisks ēdiens. Turklāt ne brīdi nepameta sajūta, ka esi starp savējiem." Ligita pamanīja ļoti sakopto vidi, kārtību, harmoniskus, nosvērtus cilvēkus. Viņu gan pārsteidza viesnīca: "Pieciem cilvēkiem gulēšanai bija paredzēta viena divguļamā gulta un matraciši uz grīdas." Tas laikam muguru veselībai. Andrim Zelčam arī bagāti iespaidi: "Man patika festivāla organizācija, attieksme pret pasākumu. Viss – sīki saplānots, nobīdes nav pieļaujamas. Viss noritēja raiti – ielas slēdza kustībai, sākoties gājienam; tam noslēdzoties, ielas uzreiz tika nomazgātas, sakārtotas, barjeras saliktas acumirkli. Nākamajā dienā to ielu, pa kuru visi gājām, nemaz atpazīt nevarēja. Korejiešu pedantiskums te jūtams it visā. Citur ar tādu nebiju sastapies." Astrīdu priecēja festivāla dalībnieku pozitīvā attieksme vienam pret otru, sajūsmu raisīja festivāla grandiozie mērogi un neatkārtotajam salūts noslēgumā. Interesants fakts – katrai grupai paredzētajam gidam bija piešķirta naudas kartīte. Kate stāsta: "Konsultējoties ar mums, gidiņš pasūtīja mums pusdienas un vakariņas visiem ērtā laikā un vietā, norēķinoties ar šo kartīti. Varējām paši izlemt, ko un kā ēst. Tā iepriekš nekur nebija bijis."

Uzlādējuši radošās baterijas saules pielietajā Dienvidkorejā, "Upīte" ir gatava Latvijas rudenim, kad jau iecerētas vairākas koncertēšanas un pasākumi latgaliskā garā pašu mājās. Dienvidkorejas saule noteikti sildīs sirdis vēl kādu brangu brīdi un iegūtā pieredze liks meklēt jaunus galamērķus kultūras bagātību popularizēšanai pasaulē.

FOLKLORAS KOPA "UPĪTE"

Esi vērīgs!

Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes Šķilbēnu robežapsardzības nodaļa lūdz vietējos pierobežas, pierobežas joslas, kā arī citu pašvaldību iedzīvotājus informēt par pamanītiem iespējamajiem pārkāpumiem, svešām, nepazīstamām personām un transportlīdzekļiem jebkurā diennakts laikā.

TĀLRUŅU NUMURI: 64501909, 64501927, 26306739 vai 27082836;

E-PASTA ADRESE: skilbeni.rsn@rs.gov.lv.

Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes Lavošnieku robežapsardzības nodaļas diennakts tālrunu numuri: **64501926** vai **64501927**;

Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes Punduru robežapsardzības nodaļas diennakts tālrunu numuri: **64501929** vai **64501927**.

Par sadarbību un informācijas sniegšanu anonimitāte garantēta!

Valsts robežsardze informē, ka 7.oktobrī Balvu novada Šķilbēnu pagastā robežsargi aizturēja Latvijas valstspiederīgo, kurš nelikumīgi šķērsoja valsts robežu no Krievijas puses. Izmeklēšanā, sadarbībā ar Valsts drošības dienestu, noskaidrots, ka vīrietis bija noslēdzis militārā dienesta līgumu ar Krievijas bruņotajiem spēkiem un dienēja šīs agresorvalsts bruņotajos spēkos. Valsts robežsardze pret personu uzsākusi kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 284.panta pirmās daļās – par ārējās valsts robežas tišu nelikumīgu šķērsošanu. Savukārt Valsts drošības dienests uzsācis kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 95.1.panta – par Nacionālās drošības likumā noteiktā aizlieguma dienēt Krievijas bruņotajos spēkos pārkāpšanu. Izmeklēšana kriminālprocesos turpinās un dienesti atbilstoši kriminālprocesu virzībai sniegs papildus informāciju par izmeklēšanas gaitu. Dienesti arī atgādina, ka neviena persona nav uzskatāma par vainīgu, kamēr tās vaina nav atzīta likumā noteiktajā kārtībā.

Viļacēnietim – zelts!

Mērojas spēkiem šaušanas sacensībās

4.oktobrī Valsts robežsardzes koledžā Rēzeknē notika Valsts robežsardzes čempionāta sacensības šaušanā. Ar panākumiem turpina startēt Viļakas pārvaldes amatpersonas.

Valsts robežsardzes koledžas pārstāve Laura Puriņa stāsta, ka cīņā par godalgotajām vietām piedalījās robežsargi no sešām komandām: Valsts robežsardzes koledžas, Viļakas, Daugavpils, Rīgas pārvaldēm, kā arī divas Ludzas pārvaldes komandas. Kopumā savu meistarību demonstrēja 29 sacensību dalībnieki, izpildot trīs vingrinājumus: "PPC 48", "Prezidents" un "DP-1". Katrā vingrinājumā bija noteikts attālums, no kura tika veikti šāviņi – no trīs līdz 25 metriem. To izpildes laiks bija ierobežots un uzvarēja tie dalībnieki, kuri visus uzdevumus paveica visātrāk un visprecīzāk. Rezultātā komandu kopvērtējumā 1.vietu izcīnīja Valsts robežsardzes Daugavpils pārvalde, 2.vietu ieguva "Ludzas pārvalde-1" komanda, bet 3.vietu – "Ludzas pārvalde-2".

Šaušanas sacensību dalībnieki veiksmīgi startēja arī individuālajās disciplīnās. Sieviešu grupā 1.vietu izcīnīja Bažena Miziša ("Ludzas pārvalde-1"), 2.vietu – Amanda Sauša (Daugavpils pārvalde), 3.vietu – Evita Jeromenoka (Daugavpils pārvalde). Tikmēr vīriešu grupā 2.vietu ieguva Uldis Grebeža ("Ludzas pārvalde-1"), 3.vietu – Ivans Iščenko ("Ludzas pārvalde-1"), bet zelta medaļas vērtu 1.vietu izcīnīja mūspuses robežsargs Normunds Mičulis no Viļakas pārvaldes!

Foto – Valsts robežsardzes koledža

Rīko profilaktiskas pārbaudes

Pārbauda, kā vecāki pārvadā bērnus

Jau tradicionāli septembrī un oktobrī Valsts policija rīko profilaktiskas pārbaudes, lai kontrolētu bērnu pārvadāšanas noteikumu ievērošanu.

Situācija sāk uzlaboties

Valsts policijas pārstāve Jūlija Jurāne informē, ka Latgales reģionā notikušas jau 12 šādas akcijas, kopumā pārbaudot 319 transportlīdzekļus. Uzsākti pieci administratīvo pārkāpumu procesi, izteikti 18 aizrādījumi un veiktas preventīvas pārrunas. Savukārt rotaļlietu Runci Rūdi, kuru var piestiprināt pie drošības jostas, saņēma 293 mazie pasažieri. "Valsts policijas pārbaudē mērķis ir motivēt bērnus ievērot Ceļu satiksmes noteikumu prasības, savukārt vecākiem norādīt par šo prasību ievērošanas svarīgumu, kas var pasargāt bērnus no traumām gūšanas ekstremālās situācijās uz ceļa. Pieaugušo atbildība ir rūpēties par bērnu drošību, tajā skaitā mācīt viņiem elementāras drošības prasības, braucot automašīnā. Jāpiebilst, ka policijas darbinieki joprojām novēro, ka ir autovadītāji, kuriem nerūp mazāko pasažieru drošība – viņi netiek pārvadāti nedz bērnu sēdekļi, nedz uz paliktņa, bet, piemēram, klēpī vai arī

bērni brīvi pārvietojas pa salonu. Šāda klāja prasību neievērošana apdraud bērnu drošību un dzīvību. Ja mazā pasažiera augums nepārsniedz 150 cm un viņš nav sasniedzis aptuveni 12 gadu vecumu, jālieto drošības līdzekļi. Proti, bērnam jāatrodas viņa vecumam un svaram atbilstošā bērnu autosēdekļi vai paliktņi un jābūt piesprādzētam ar drošības jostu," skaidro Valsts policijas pārstāve.

J.Jurāne gan piebilst, ka situācija Latgales reģionā sāk uzlaboties, jo šogad vairākās pārbaudēs bērnu pārvadāšanas pārkāpumi vispār netika konstatēti. Savukārt šī gada deviņos mēnešos Latgales reģionā uzsākti 43 administratīvā pārkāpuma procesi par bērnu pārvadāšanas noteikumu neievērošanu. Par šo pārkāpumu paredzēts naudas sods no 30 līdz 70 eiro. Tāpat Latgalē konstatēti 1538 drošības jostas lietošanas noteikumu neievērošanas gadījumi (144 – no transportlīdzekļu vadītāju puses, 95 – no pasažieru puses). Par šo pārkāpumu paredzēta administratīvā atbildība: vadītājam – no 30 līdz 70 eiro naudas sods, bet pasažierim – brīdinājums vai 15 eiro naudas sods. "Pirms uzsākt braukšanu, transportlīdzekļa vadītāja pienākums ir piesprādzēties

pašam un tad pārliecināties, ka to izdarījuši arī pārējie automašīnā esošie cilvēki," uzsver J.Jurāne.

Letāls iznākums – arī Balvu novadā

Šī gada pirmajos deviņos mēnešos Latgales reģionā reģistrēti 54 ceļu satiksmes negadījumi, kuros cieta pasažieri. Proti, trīs pasažieri gāja bojā, 12 guva smagus miesas bojājumus, bet 60 – vieglus miesas bojājumus, no kuriem 15 pasažieri ar viegliem miesas bojājumiem bija vecumā līdz 18 gadiem.

Jāuzsver, ka viens negadījums ar letālu iznākumu notika arī Balvu novadā. Proti, 7.septembrī vieglā automašīna "Opel" nobrauca no ceļa un apgāzās, kā rezultātā automašīnas vadītājs un viens pasažieris gāja bojā, bet vēl divi pasažieri guva miesas bojājumus. Pie stūres esošajai personai nebija vadītāja tiesību, bet par alkohola klātbūtni varēs spriest pēc ekspertīzes saņemšanas.

Valsts policija aicina iedzīvotājus atturēt līdzilvēkus no braukšanas reibumā un bez vadītāja tiesībām. Par šādiem gadījumiem jāinformē policija, zvanot uz 110 vai 112! Nesēdieties arī transportlīdzeklī, ja ir pamatotas aizdomas, ka transportlīdzekļa vadītājs ir reibuma stāvoklī.

Informē policija

Atņemto dzīvību neatgriezti!

Gada tumšākais laiks ir brīdis, kad mazāk aizsargātajiem satiksmes dalībniekiem savai drošībai jāpievērš pastiprināta uzmanība, īpaši tam, lai viņi būtu pamanāmi apkārtējo satiksmes dalībnieku acīs. Tomēr ikdienā joprojām var novērot satiksmes dalībniekus, kuri rada apdraudējumu sev un citiem, neparūpējoties par savu redzamību tumsā.

Tādēļ jāņem vērā vairāki noteikumi. Piemēram, diennakts tumšajā laikā, ja ceļš nav pietiekami un vienmērīgi apgaismots, gājējiem, kuri atrodas uz brauktuves vai nomaļos, jābūt tērpiem atstarojošā vestē vai apģērbā ar labi redzamiem gaismu atstarojošiem elementiem. Tāpat jāatceras, ka ikreiz, šķērsojot ielu, jāpārliecinās, vai automašīna gājēju redz un vai tā paspēs

nobremzēt. Svarīgi arī atcerēties, ka apdzīvotā un pat apgaismotā vieta, ja laika apstākļi nav labvēlīgi (piemēram, lietus vai migla), gājēju, kuram nav labi saskatāms gaismu atstarojošs elements apģērbā, autovadītājs var pamanīt tikai pēdējā brīdī.

Arī autovadītājiem jābūt modriem un jāatceras, ka pirms gājēju pārejas, ja to vēlas šķērsojot gājējs, jāsamazina braukšanas ātrums, lai laikus reaģētu. Tāpat jāparūpējas, lai transportlīdzeklis būtu atbilstošā tehniskā kārtībā. Piedaloties ceļu satiksmē nepietiekamas redzamības apstākļos, autovadītājiem nepieciešams pārbaudīt un noregulēt savu transportlīdzekļa gaismas lukturu starus tā, lai tie atbilstoši izgaismo braucamo daļu, vienlaikus neapzīlbinot preti braucošos. Būtiski arī pārbaudīt logu tīrītāju slotiņas, lai tās būtu tehniskā kārtībā un pildītu nepieciešamās funkcijas.

Valsts policijas statistika liecina, ka šogad līdz 30.septembrim notikuši 476 ceļu satiksmes negadījumi, kuros iesaistīti gājēji. Šajos negadījumos cietuši 406 gājēji, no kuriem 41 gājējs guvis smagus miesas bojājumus, bet bojā gājuši – 14. Pērn šajā pašā laikā notika 557 negadījumi ar tajos iesaistītiem gājējiem, kuros cieta 455 gājēji, bet bojā gāja – 16.

Lai izvairītos no nedrošām situācijām, Valsts policija aicina cilvēkus nepakļaut sevi riskam un rūpēties par savu drošību. Tāpat jāatceras, ka atstarotājs jālieto pareizi. Proti, tas jāpiestiprina labi redzamā vietā tā, lai to var skaidri redzēt gan no priekšpuses, gan arī no mugurpuses!

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Kāda ir Latgale un tās cilvēki šajā laika cēlienā, kad ārējā pasaule vairs nav droša, jo kaimiņi izvēlējušies agresijas, nevis sadarbības valodu. Rakstu ciklā “Robežnieki – Latgales stiprie ļaudis” atklājam gan lielākos reģiona kopienu izaicinājumus, gan arī īpašos spēka avotus; meklējam problēmām iespējamus risinājumus un vērtības, uz kurām vietējai kopienai balstīties. Ar šo cilvēkstāstu starpniecību ceram atklāt iespējami plašākai auditorijai visā Latvijā, ka Latgale ir neatņemama Latvijas daļa, ka tās kopienai ir stipri kristīgajās un arī pilsoniskajās vērtībās balstīti pamati, ka tās iedzīvotāji – lai arī dažādu tautību, dažādu reliģisko konfesiju un profesiju ļaudis – ir isti savu novadu, savas Latgales un Latvijas patrioti. Un tieši viņi – šie stiprie latgalieši – veido stipru Latvijas un arī Eiropas Savienības ārējo robežu.

Šoreiz stāsts par Balvu novadu – Latgales partizānu pulka šūpuli.

- ♦ *Balvu novads – nozīmīgs Ziemeļlatgales centrs, kas reformas rezultātā izveidojās 2021.gadā. Novadā ietilpst 19 pagasti, Balvu un Viļakas pilsētas.*
- ♦ *Sākoties otrajai padomju okupācijai, Abrene kopā ar sešiem apkārtējiem pagastiem tika atdalīta no Latvijas.*
- ♦ *Iedzīvotāju skaits: 18 797 (pēc PLMP datiem 01.07.2024.); Balvos – 5 984; Viļakā – 1 215.*
- ♦ *Balvu novadā reģistrētas 193 NVO, tostarp tikai piecas ir sabiedriskā labuma biedrības (avots: 2023 “Providus” pētījums).*
- ♦ *Populārākās uzņēmējdarbības nozares: jauktā lauksaimniecība; mazumtirdzniecība; graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana; mežizstrāde.*
- ♦ *Latvijas-Krievijas robeža ir 283,6 kilometrus gara. Balvu novads austrumos robežojas ar Krievijas Pleskavas apgabala Palkinas un Pitalovas rajoniem. Valsts robežsardzes Viļakas pārvalde apsargā 140,728 km garu robežu ar Krievijas Federāciju.*
- ♦ *Līdzdalība 2021.gada pašvaldību vēlēšanās – 41%, Latvijā kopumā – 34% (pēc CVK datiem).*
- ♦ *1918.gada 18. novembrī proklamēja Latvijas Republiku, bet cīņa par valsts neatkarību vēl tikai sākās. 1918.gada 1.decembrī Padomju Krievijas Sarkanās armijas daļas iebruka Latvijas teritorijā, Balvu apkārtnes vīri sāka organizēt partizānu pulciņus. Balvi Brīvības cīņu laikā kļuva par Latgales partizānu pulka šūpuli, jo izveidojās savdabīgs militārais formējums – Latgales partizānu pulks.*
- ♦ *1919.g. 5.jūlijā ar Austrumu frontes Virspavēlnieka pavēli Nr.869 Balvu partizānu nodaļa tika nosaukta par Latgales partizānu pulku un par tā komandieri iecelts virsleitnants Jānis Vīndedzis.*
- ♦ *Ziemeļlatgales nacionālo partizānu Stompaku nometne teritoriāli un skaitliski bija lielākā nometne Latvijā. Tā sāka veidoties 1945.gada sākumā. Nometnes veidošanas, kā arī nacionālo partizānu apvienošanas iniciators “Latvijas Nacionālo partizānu Apvienības” (LNPA) izveidotājs un komandieris Pēteris Supe (“Cīnītis”, 1920-1946).*
- ♦ *Līdz 1945.gada martam nometnē dzīvojošo cilvēku skaits sasniedza 350-360 personas. 1945.gada 2.martā Stompaku nometnei uzbruka čekas karaspēka karavīri un vietējie “istreibēji” 483 karavīru kopskaitā, un naktī uz 3.martu nacionālajiem partizāniem izdevās iziet no aplenkuma. Partizāni zaudēja 28 biedrus, ieskaitot tos, kuri mira vēlāk no ievainojumiem.*
- ♦ *Tā bija lielākā un ilgākā nacionālo partizānu kauja pret padomju okupācijas karaspēku Latvijā.*

Foto - no personīga arhīva

Latgalietis ir cilvēks ar sirdi delnā

Sanita Karavoičika

Baltinavas pagasts vēl pirms kāda laika bija mazākais novads Latvijā, taču tas nebūt nenozīmē, ka tādēļ tas būtu neatpazīstams. Paši baltinavieši teic, ka Baltinavas zīmols nr.1 noteikti ir luga “Ontans i Anne”, kas iemantojusi popularitāti visā Latvijā. Pagasta centrā pat izveidots “Ontana i Annes” parks. Un par šo atpazīstamību parūpējusi režisore ANITA LOČMELE jeb Danskovite un viņas amatierteātris “Palādas”, kārtējo reizi apliecinot, – pierobežā dzīvojošie cilvēki ir spēks.

Danskovīte. Kā cēlies šis pseidonīms?

– Tas radies no manas no dzimtās vietas – Dansku ciema Baltinavas pagastā. Pienāca brīdis, kad mani amatierteātra aktieri pateica, ka negrib vairs iestudēt ne Blaumani, ne Annu Brigaderi, jo gribēja lugu latgaliski, tādēļ biju spiesta rakstīt pati savu darbu. Uzrakstīju pirmo “Ontans i Anne” daļu, kuras pamatā bija sieviešu lomas, bet vajadzēja vismaz vienu vīrieti. Nācās meklēt tai piemērotu personāžu. Paldies Dievam, Baltinavas vidusskolas direktors Imants Slišāns piekrita uzņemties Ontana lomu. Bet, kad pienāca brīdis izrādei, kluba vadītāja pajautāja, kā tad sauks mūsu lugu? Ko rakstīt arī? Nosaukumu visi kopā kaut kā atradām, bet man pašai tik ļoti gribējās noslēpties, ka autora vietā izdomāju lietot pseidonīmu Danskovīte. Protams, pirmajā lugā neviens nezināja, kas ir Danskovīte, kā arī to, ka pseidonīms radies tādēļ, ka esmu cēlusies no Dansku ciema. Šobrīd tur vairs nedzīvoju, bet jebkurā brīdī varu uz savu dzimto ciemu aizbraukt un ieelpot tās puses gaisu, pastaigāt pa bērniības takām. Tas atrodas gandrīz pie pašas Krievijas robežas.

Kā tad ir dzīvot pierobežā?

– Dansku ciems man ir pasaules centrs, no turienes esmu cēlusies. Baltinava arī nav tālu no Krievijas robežas. Teikšu, ka dažreiz paliek ne visai omulīgi, it sevišķi dzirdot par militārajām mācībām, droniem un robežpārkāpējiem... Vakarā durvis vienmēr aizslēdzu. Citi par mani smejas, ka tumsai iestājoties, durvis jau ciet. Bet viņiem saku, – esmu atbildīga par mazbērniem, kamēr vedekla un dēls atbrauc no darba. Tāda ir tā situācija pierobežā.

Mūsdiēnās Latgales un pierobežas traktējumam nāk klāt arī bīstamības apzīmējums, un šī bīstamība parādās tajā, kā mēs runājam par Latgali, ka turam aizdomās cilvēkus. Savā ziņā pierobeža ir kā slēgtā zona. Ikdienā to izjūtat?

– Slēgtā zona tā noteikti nav, kaut gan ikdienā braukā pa pagastu visādi svešinieki. Vienreiz pagalmā iebrauca sveša mašīna ar Bosnijas numuru un piedāvāja nopirkt traukus. Kam man trauki vai kaut kādi kastrolī vajadzīgi? Tad es viņam latga-

liski pateicu, ka laikam būs jāzvana robežsargiem, un šis cilvēks aizbrauca. Kaut kāda piesardzība jau, protams, jāievēro. Pēc Ukrainas kara sākuma daudz pa mājām braukāja un dažādas pakalpojums piedāvāja ukraiņi, kuri tobrīd dzīvoja Tilžā. Bet par pārējiem nezinu, ar kādu domu viņi braukā. Un dažreiz tik lēni brauc mašīna pa ielu, un no tās vēro.

Pierobeža ir kļuvusi mazapdzīvota, cik tad te to cilvēku vairs palicis! Tā jau ir Latvijas mēroga traģēdija – cieši viens pēc otra izmirst. Dansku ciemā šobrīd apdzīvotas vien piecas mājas, senos laikos bija ap 60, bet manā bērniībā – 35. Un tad pienāca brīdis, kad sapratu, ka tas viss jādokumentē, jo pašlaik krasi mainās lauku kultūrtelpa, dzīvesveids. Pēc savas zemes iegūšanas katrs cēla dzimtas māju ar domu, ka tā paliks bērniem, ka viņiem būs drusiņā vieglāk *atsperties*. Bija jau arī līdz kolhozu laikiem, bet tad sākās pirmās izmaiņas – Latgales ļaudis bija pakļauti lielai nabadzībai, jo par gada darbu kolhozā neko nesaņēma, un sākās aizceļošana uz pilsētām un Pierīgas vietām. Tagad paaudzēs veidotās mājas ar tām unikālo ainaviskumu tiek nolīdzinātas vai sadedzinātas, lai varētu tur iekopt tīrumus.

Un lauki iztukšojas?

– Ļoti. Un šeit, pierobežā, tas ir īpaši jūtams. Ir jaunās ģimenes, kuras atgriezušās, bet ir arī *nūjas otrs gals*. Viņi cinās, cinās, nevar izturēt un aizbrauc projām. Daži šeit paliek, jo viņiem tas ir būtiski – kā pašnodarbinātie atrod savu nišu un strādā. Bet tā savukārt jau ir dzīve no rokas mutē.

Ar ko, Jūsprāt, Latgale ir īpaša? Latgaliešu valoda netraucē būt saprastiem arī citviet?

– Ar ko īpaša? Latgalietis ir cilvēks ar sirdi delnā. Viņš uzticas. Latgalietis gana viegli arī piešmākt, bet viņš uzticas un nedomā, ka saņems preti ļaunumu. Atceros savu bērniību, kad mūsu ciemā naktī visi ceļi *kustēja* – cilvēki gāja, brauca ar zirgu, ciems bija dzīvs. Vienreiz pie mums nakti garāmbraucējs paprasījās pārnakšņot. Kas tas bija par cilvēku, joprojām nezinu, jo neviens neprasīja ne pasi, ne citus dokumentus. Iedeva gulvietu, lai pārlaiž nakti. Bet, ja tagad man prasītos kāds pārnakšņot, nezinu... Es jau esmu savādāka, acīmredzot mums jau cita dzīves pieredze. Bet tie, kuri sevī vēl nes veco vērtību sistēmu, viņi ir cilvēki ar sirdi uz delnas. Ja runājam par latgaliešu valodu,

Spēku rod zemē. Vairāk nekā 20 lugu autore, režisore Anita Ločmele ar pseidonīmu Danskovīte atklāj, ka viņas spēka avots ir piederība dzimtajai vietai un zemei. Tas dod stimulu radīt un neapstāties pie sasniegtā.

nevar cilvēks, kurš Latgalē nav dzīvojis, uzreiz to saprast. Zinu, ka kāds pasniedzējs uz izrādi “Latgola.lv” gājis trīs reizes – pirmo reizi vispār neko nesapratis, bet smējies citiem līdzī, otrreiz jau sapratis, bet trešo noskatījies ar izpratni. Nu nav tik ļoti tā mūsu latgaliešu valoda atšķirīga, bet vispirms tomēr jāpierod pie skaņu pārmaiņām, kas tajā ir. Arī es, piemēram, uzreiz nesapratu *ventiņu* teikto. Savukārt viena teātra režisore no Pāvilstas man uzrakstīja, lai aizsūtītu lugas literāro variantu, jo viņa uz izrādi gribot vest vīru, kurš dusmošoties, ja neko nesaprātšot. Viņa vīram vispirms iedeva izlasīt lugu latviešu valodā.

Par kultūru runājot, uz cilvēku skaitu, kas ir Baltinavā, kultūras dzīve Jums ir dižena – darbojas koris, baznīcas koris, deju kolektīvi, etnogrāfiskais ansamblis, vokālais ansamblis un pat teātris. Nemaz tik mazskaitlīgi neesat...

– Daudz iedzīvotāju Baltinavā diemžēl vairs nav palicis. Ir viena aktīvā baltinaviešu daļa, kura iet un kaut ko dara, un tad vēl ir tā otrā – pilnīgi inertā daļa, kura no mājas pagalma neiziet. Tie arī ir tie blāvēji par to, ka pie mums nekas nenotiek. Bet tad, kad notiek, viņus skatītāju pulkā mūžam neredzēsiet. Tie ir tie, kuri sēž mājās, vēro un pauž neapmierinātību.

Kāda ir vietējo cilvēku sajūta Baltinavā? Jums pirmajiem bija zīme latgaliski ‘Baltinova’. Balvenieši gan savu uzrakstu ‘Bolvi’ ne īpaši novērtēja.

* Turpinājums 11.lpp.

Foto - no personīga arhīva

LTV 1

- 5.20 "Nacionālie dārgumi. 100g kultūras". Atk.
6.00 "Latvijas valsts himna".
6.03 "Kas te? Es te!" Raid. bērniem. Atk.
6.30 "Animācijas seriāli".
9.00 "Tutas lietas 14".
9.10 "Raidījums bērniem. 100g kultūras". Atk.
9.15 "Emī un Rū 4".
9.30 "Animācijas seriāli".
10.05 "Princese Malēna".
11.05 "Uzmani, esam gaisā!" Dok. daudzseriju videostāsts.
12.00 "Dievkalpojums Kristus Karaļa Romas katoļu baznīcā".
13.00 "Lielās patiesības".
13.30 "Latvijas filmas Latvijas šodienai. *Krimināllieta iesācējiem*". Atk.
14.00 "Aculiecinieks". Atk.
14.20 "Ķepa uz sirds". Atk.
14.50 "Province". Atk.
15.20 "Latvijas sirdsdziesma". Atk.
16.20 "Daudz laimes, jubiliā!" Atk.
17.00 "Kultūrdeva".
18.00 "Dienas ziņas".
18.25 "Mīlestības virtuve". Melodrama.
20.00 "Panorāma".
20.14 "De facto".
21.05 "Inspektors Lūiss 4". Detektīvseriāls.
22.35 "Mančestra pie jūras". Drāma.

- 0.50 "Latvijas sirdsdziesma". Atk.
1.50 "Sajūti Latgali!" Atk.
2.15 "Latvijas filmas Latvijas šodienai. *Krimināllieta iesācējiem*". Atk.
2.45 "Pasaules panorāma". Raidījums par Ārpolitiku. Atk.
3.15 "Aculiecinieks". Atk.
3.30 "Dziesmas ceļš. Vispārējo latviešu Dziesmu svētku dziesmu dziesmas". Atk.
3.40 "Kultūrdeva". Atk.
4.40 "Nacionālie dārgumi. 100g kultūras". Atk.

LTV 7

- 5.15 "V.I.P. - Veiksme. Intuīcija. Prats". Atk.
6.00 "Latvijas valsts himna".
6.03 "1000 jūdzes Mjanmā". Atk.
7.00 "Globalizācija un mēs.

- Seriāls.
5.30 "Restauratoru darbnīca 3". Realitātes šovs.
6.30 "Kontakts kopā ar doktoru Čārlzu Stenliju 2".
7.00 "Sapņu māja 20". Izklaidējošs raid.
8.00 "Džeimija ātrās receptes". Kulinārijas raid.
9.00 "Pirkt vai uztaisīt?". Realitātes seriāls.
9.30 "Dzīvīte brīvdienās 10". Televeikala skatlogi.
10.00 "Veiksmīgs uzņēmējs Latvijā 4. Televeikala skatlogi".
10.35 "Anri Pika noslēpums". Detektīvfīlma.
12.40 "Visa mana dzīve". Romantiska drāma.
14.35 "Izmeklē Helēna Dorna. Pagātnes ēnas". Detektīvfīlma.
16.35 "Mīla. Spēle. Saderība". Melodrama.
18.30 "Nekad neesmu bijusi Ņujorkā". Komēdija.
21.00 "Zem klāja 11". Realitātes šovs.
22.00 "Krāpnieki 2". Seriāls.
23.55 "Kārdinājumu sala 3". Realitātes šovs.
0.40 "Mežzone". Piedz. filma.
2.55 "Slepķavība Friulas salās". Krimināldrāma.

TV 3

- 5.00 "Džeimija receptes ikdienas maltītiem". Kulinārijas raidījums.
6.05 "Animācijas seriāli".
7.25 "Rio 2". Animācijas filma.
9.30 "Ralfs gatavo". Kulinārijas raidījums.
10.00 "Superbingo".
11.15 "Prelaiķo profesiju!" Izkl. raid.
11.50 "Kas to būtu domājis?!". Izkl. raidījums.
13.50 "Nu, nopietni? 3". Baibas Sipiņieces šovs.
14.25 "Neticamā planēta Zeme". Dok. seriāls.
15.30 "Apmērojamais Ziemeļcilvēks 2". Spraiga sižeta filma.
18.20 "Izgaršo Latviju! 11".
18.50 "Sargi 2". Dok. seriāls.
19.30 "TV3 ziņas svētdienā".
19.40 "Nekā personīga".
20.30 "Ir talanti!" TV šovs.
23.15 "Borna pārspēks".
1.20 "Enģeļi un demoni". Trilleris.
4.05 "UgunsGrēks 4". Seriāls.

- 5.00 "Viņas melo labāk 10".
6.00 "Latvijas valsts himna".
6.03 "1000 jūdzes Mjanmā".
7.00 "Globalizācija un mēs.

- 19.00 "Stopkadri kopā ar Armandu Puči".
19.30 "Radio Svoboda: par svaigo Krievijā un pasaule". Atk.
20.30 "Uz līnijas". Atk.
21.00 "Nacionālo interešu klubs". Atk.
22.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
22.03 "Kārtības rullis". Atk.
23.30 "Radio Svoboda: par svaigo Krievijā un pasaule". Atk.
0.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.
1.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
1.33 "Globuss".
2.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
2.33 "Preses klubs". Atk.
4.00 "Uz līnijas". Atk.
4.30 "Zīpu Top". Atk.
5.00 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.

- 19.00 "Stopkadri kopā ar Armandu Puči".
19.30 "Radio Svoboda: par svaigo Krievijā un pasaule". Atk.
20.30 "Uz līnijas". Atk.
21.00 "Nacionālo interešu klubs". Atk.
22.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
22.03 "Kārtības rullis". Atk.
23.30 "Radio Svoboda: par svaigo Krievijā un pasaule". Atk.
0.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.
1.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
1.33 "Globuss".
2.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
2.33 "Preses klubs". Atk.
4.00 "Uz līnijas". Atk.
4.30 "Zīpu Top". Atk.
5.00 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.

ReTV

- 5.00 "Zimi savas tiesības! 3".
6.40 "Copes frekvence".
8.30 "Mēs varam – mēs darām!".
9.00 "Mēs ar brāli – kolosāli!".
9.30 "Mājā un sētā".
10.00 "Copes lietas".
10.30 "Maksķerē kopā ar Olti!".
11.00 "Nāc uz manām trepēm spēlētēs!".
13.15 "Āzija 360°".
15.00 "Autodroms".
15.30 "Tikšanās vieta. Valmieras novads".
16.00 "Česu novads – izcila vieta dzīvei! 3".
16.30 "Izstāsti Latvijai!".
17.00 "Sveicināti Viduskurzemē!".
17.30 "Nedēļa Jēkabpilī".
18.00 "Runā Latgale".
18.30 "Limbažu novads rada un dara".
19.00 "Zīnkārtīgais Čiekurs ciemos pie Sofī".
20.00 "Meža stāsti".
20.30 "Ceļot bez robežām".
21.00 "Tiksimies stacijā! 3".
22.00 "Kiss of the Dolls. Ceļā".
24.00 "Nedēļa Latvijā". Atk.
0.30 "Tikšanās vieta. Valmieras novads".
1.00 "Copes lietas".
1.30 "Zaļa gaisma".
2.00 "Skats no Ventspils".
2.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā".
3.00 "Kāpēc?". Atk.
3.55 "Aizkulīsēs 3".
4.15 "Copes lietas".
4.35 "Uz meža takas".

TV24

- 6.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
6.03 "Preses klubs". Atk.
7.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.
8.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
8.33 "Globuss". Atk.
9.30 "Pieci novadi Latvijā".
10.00 "Nacionālo interešu klubs". Atk.
11.00 "Grāmatu kods". Atk.
11.30 "Laimīgs un vesels".
12.00 "Saimnieks. Zeme. Valsts". Atk.
13.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
13.03 "Preses klubs". Atk.
14.30 "Uz līnijas". Atk.
15.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
15.03 "Globuss". Atk.
16.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
16.03 "Naudas cena". Atk.
17.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
17.03 "Nedēļa. P.S.". Atk.
18.00 "Dr. Apinis". Atk.

- 19.00 "Stopkadri kopā ar Armandu Puči".
19.30 "Radio Svoboda: par svaigo Krievijā un pasaule". Atk.
20.30 "Uz līnijas". Atk.
21.00 "Nacionālo interešu klubs". Atk.
22.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
22.03 "Kārtības rullis". Atk.
23.30 "Radio Svoboda: par svaigo Krievijā un pasaule". Atk.
0.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.
1.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
1.33 "Globuss".
2.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
2.33 "Preses klubs". Atk.
4.00 "Uz līnijas". Atk.
4.30 "Zīpu Top". Atk.
5.00 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.

- 6.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
6.03 "Preses klubs". Atk.
7.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu". Atk.
8.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
8.33 "Globuss". Atk.
9.30 "Pieci novadi Latvijā".
10.00 "Nacionālo interešu klubs". Atk.
11.00 "Grāmatu kods". Atk.
11.30 "Laimīgs un vesels".
12.00 "Saimnieks. Zeme. Valsts". Atk.
13.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
13.03 "Preses klubs". Atk.
14.30 "Uz līnijas". Atk.
15.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
15.03 "Globuss". Atk.
16.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
16.03 "Naudas cena". Atk.
17.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
17.03 "Nedēļa. P.S.". Atk.
18.00 "Dr. Apinis". Atk.

Afiša

Jelgavas. *Mārtiņrožu multifloras daudzdziedu izstāde. Klātienē būs iespēja satikt izstādes īpašnieci Līgu Leiteni. Rudens ziedu tumsais medus. "Rūta" rudens rokdarbu kolekcija. Ieejas maksa – EUR 3.*

Lazdukalnā

12.oktobrī no plkst. 18.00 pie saietu nama norisināsies vakara tirdziņš, kurā būs iespējams iegādāties dažādus lauku labumus un mājražotāju gardumus.

Lazduleja

23.oktobrī plkst. 10.00 rokdarbu darbnīcas "Atspole" meistares aicina uz satikšanos Lazdulejas iedzīvotājus. Dalīšanās pieredzē, pirmo rokdarbu iemaņu apgušana, darbu prezentācija. Atnāciet, varbūt arī jums iepatiksies! Laba ideja brīvo brīžu pavadīšanai.

Medņevā

19.oktobrī plkst. 22.00 tautas namā balle kopā ar kantri mūzikas grupu "Zelta kniede". Ieejas maksa – EUR 10, pēc plkst. 23.00 – EUR 15.

Rugājos

18.oktobrī plkst. 18.00 tautas namā Naudaskalna tautas nama dramatisks kolektīvs ar E. Vulfa komēdiju "Imis murdā". Režisors – Ivetta Supe. Ieejas maksa – ziedojušs EUR 3.

Šķilbēnos

11.oktobrī no plkst. 7.30 stāvlaikumā pie kultūras centra "Rekova" norisināsies rudens tirdziņš, kurā būs iespējams iegādāties dažādus lauku labumus un mājražotāju gardumus.

26.oktobrī plkst. 14.00 kultūras centrā "Rekova" Šķilbēnu pagasta SENIORU SATIKŠANĀS pie tējas un ābolmaizes, koncerts ar Juri Ostrovski. *Pieteikšanās līdz 21.oktobrī, tālr. 26394440.*

27.oktobrī plkst. 15.00 kultūras centrā "Rekova" amatierteātra "Spartes" ar Joku luga "Ak, šī jaukā lauku dzīvei!", režisore Māriete Bukovska. Ieejas maksa – ziedojušs.

Tilžā

13.oktobrī no plkst. 11.00 līdz 16.40 Tilžas pamatskolā starptautiskās folkloras festivāla "Baltica 2025" skate. Piedalās 24 folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi un kapelas no Ludzas, Madonas, Gulbenes, Balvu novadiem. Interesentiem ieeja brīva. *Pasākuma laikā tiks filmēts un fotografēts.*

Līdz 1.novembrim darbdienās (izņemot pirmdienu) Tilžas pagastmājas 2.stāvā izstāde "Tā skolā bija kādreiz". *Ekspozīcija var aplūkot Emeritas Brenčavas pildspalvu kolekciju un materiālus no Tilžas KVN vēstures istabām. Skolēnu grupām apmeklējumu lūgums pieteikt iepriekš. Tālr. informācijai 27870251.*

Vļakā

Līdz 25.oktobrim Vļakas muzeja izstāžu zālē skatāma 8.starptautiskā glezniecības plenera "Valdis Bušs 2024" darbu izstāde. Izstādes tapšanā piedalījās mākslinieki no Rumānijas, ASV, Ukrainas, Lietuvas un Latvijas.

Pārpublicēšanas gadījumā "Vaduguns" atsauc obligāti

TW

PROGRAMMAS

no 14. līdz 20.oktobrim

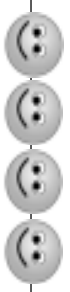
LTV1	5.20 "Nacionālie dārgumi. 100 g kultūras". Atk. 6.00 "Latvijas valsts himna". 6.02 "Vides fakti". Atk. 6.30 "Rīta <i>Panorāma</i> ". 8.35 "Mīlas viesulis 19". Serāls. 9.30 "Solījums 2". Serāls. 10.30 "Tavas rokās". Serāls. 11.30 "Kad briežiem ir spārnī". Ģimenes drāma. 13.00 "Acuļceļnieks". Atk. 13.15 "Daudz laimes, jubilatī!" Atk. 13.55 "Latvijas sirdsdziesma". Atk. 14.55 "Kulturšoks". Atk. 15.10 "Krustpunktā". 16.05 "Solījums". Serāls. 17.10 "Mīlas viesulis 19". Serāls. 18.00 "Dienas ziņas". 18.55 "Aizliegtais paņēmiens". 20.00 "Panorāma". 20.37 "Sodienas jautājums". 21.10 "V.I.P. – Veiksme. Intuīcija. Prāts". 21.55 "Sporta studija". 22.40 "Nakts ziņas". 22.55 "Dzīvei nav melnraksta. Ieva Plūme". 23.15 "Dzīvei nav melnraksta. Agris Freibergs". 23.30 "Dzīvei nav melnraksta. Sintiņa Bergmane". 23.45 " <i>De facto</i> ". Atk. 0.20 "Paudz laimes, jubilatī!" Atk. 1.00 "Latvijas sirdsdziesma". Atk. 2.00 "Pārtikas revidents". Atk. 2.40 "Dziesmas ceļš. Vispārējo latviešu Dziesmu svētku dziesmu dziesmas". Atk. 2.50 "Kas notiek Latvijā?" Atk. 4.15 "Sporta studija". Atk.	18.10 "Komisārs Reksis 7". Serāls. 19.00 "Sovakar. LSM+ ziņas". 19.30 "Aizraujošie vilcieni mašrūtī 8". Dok. filmu cikls. 20.30 "Policijas iecirknis 31". Detektīvseriāls. 21.15 "Šeris 2". Detektīvseriāls. 22.20 "Midsomeras slepkavības 17". Detektīvseriāls. 23.55 "2023.gada pasaules meistarsacīkstes hokejā. Latvija – Sloveņija". Atk. 2.00 "Labākais no <i>Euronoxx</i> . <i>Deitche Welle</i> žurnāls". 2.30 "Neatklātā Sēlija. Ziemeļaustrumēlija". Atk. 3.00 "Lielās patiesības". Atk. 3.30 "Dzīva dzīve". Videocīkls. Jauniešu intervijas ar senioriem. 3.40 "Personība. 100 g kultūras". Atk. 4.30 "Province". Atk.
TV3	5.00 "Animācijas seriāli". 5.20 "Tautas kalps". Serāls. 6.25 "900 sekundes". 8.45 "Viltvaris ģimene 2". TV spēle. 9.50 "Izgaršo Latviju! 11". 10.25 "Raīš gatavo". Kulinārijas raid. 10.55 "Jelās virtuves". Kulinārijas raid. 11.15 "Mani virtuves noslēpumi 6". Realitātes seriāls. 12.40 "Izdziņotāji 39". Realitātes šovs. 14.45 "Profesors T". Serāls. 15.50 "Hamburģas iecirknis 33". Serāls. 17.00 "Zilions studija 5". Sarunu šovs. 18.00 "TV3 ziņas isuma". 18.10 "Šētu gaidījāt? 4". Kulinārijas raid. 19.10 "Bez tabu". 20.00 "TV3 ziņas". 20.45 "Depunktā". 21.10 "Nemiletē. Nolādēte 8". Serāls. 21.45 "Edeņkartē – randiņš". Lepazīstāns šovs. 22.50 "Detektīvs Marija Kalilo 2". Serāls. 23.50 "FIB. Atklāt". Serāls. 1.00 "Autoziņas 15". 1.30 "Sargi 2". Dok. seriāls. 2.05 "Nēka personīga". Atk. 2.55 "Jaunamsterdama 3". Serāls. 3.50 "UgunsGrēks 4". Serāls.	5.00 "Viņas melo labāk". Serāls. 5.30 "Ticīgo uzvaras balss". Kristīgā programma. 6.00 "30 minūtes virtuvē kopā ar Džeimiju Oliveru". Kulinārijas raidījums. 6.30 "Zem klāja 7". Realitātes šovs. 7.25 "Neuztīcība". Serāls. 8.20 "Mani remonta noteikumi". Realitātes šovs. 9.45 "UgunsGrēks 3". Serāls. 12.05 "Baģāte arī raud". Serāls. 13.05 "Mans jaunais es 2". Pārveidoti raidījumi. 14.05 "Crejas anatomija 2". Serāls. 16.00 "Ceriņu zeme". Serāls. 17.00 "Aladza". Serāls. 19.00 "Doktors Haus 5". Serāls. 21.00 "Šķiršanās amerikāņu stilā". Romantiska komēdija. 23.05 "Tiesu medīķe 3". Serāls. 24.00 "Vestnieka meita". Serāls. 1.55 "Biznesa attīstība 4". Informatīvs raidījums. 2.25 "Aladza". Serāls. 4.25 "Viņas melo labāk 10". Serāls.
TV24	6.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 6.03 "Preses klubs". Atk. 7.30 "Dzīvīte". Atk. 8.00 "Laimīgs un vesels". 8.30 "Radio <i>Svoboda</i> : par svarīgo Krievija un pasaulē". Atk. 9.30 "Dienas personība". 10.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 10.03 "Nedeļa. P.S.". Atk. 11.00 "Nacionālo interešu klubs". Atk. 12.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 12.03 "Globuss". Atk. 13.00 "Dr. Apinis". 14.00 "Radio <i>Svoboda</i> : par svarīgo Krievija un pasaulē". Atk. 15.00 "Saimnieks. Zeme. Valsts". Atk. 16.00 "Dienas personība". 16.30 " <i>Ziņu Top</i> ". 17.03 "Svarīgais trīs minūtes". 17.03 "Preses klubs". 18.30 "Uz līnijas". 19.00 "Svarīgais trīs minūtes". 19.03 "Aktuālais par kara-darbību Ukrainā". 20.00 "Streips pārlūko pasauli". 20.30 " <i>Ziņu Top</i> ". Atk. 21.00 "Svarīgais trīs minūtes". 21.03 "Kartības rullis". 22.30 "Streips pārlūko	pasauli". Atk. 23.00 "Svarīgais trīs minūtes". Atk. 23.03 "Preses klubs". Atk. 0.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". 0.33 "Aktuālais par kara-darbību Ukrainā". 1.30 "Radio <i>Svoboda</i> : par svarīgo Krievija un pasaulē". Atk. 2.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 4.00 "Uz līnijas". Atk. 4.30 " <i>Ziņu Top</i> ". Atk. 5.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". 5.03 "Aktuālais par kara-darbību Ukrainā". Atk.
RetTV	5.00 "Nedeļa Latvijā". Atk. 5.30 "Zaļā gaisma". 6.00 "Zini savas tēstbas! 3". 7.00 "Zinārkārtīgs Čekurs clemos pie Sofī". 8.00 "Kāpēc?". Atk. 9.00 "Skats no Ventspils". 9.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā". 10.00 "Latvijas sakrālais mantojums". 11.00 "Limbažu novads rada un dara". 11.30 "Zaļā gaisma". 12.00 "Zini savas tēstbas! 3". 13.00 "Piedzīvojums dabā". 14.00 "Zinārkārtīgs Čekurs clemos pie Sofī". 15.00 "RetTV ziņas trīsoš". 15.30 "Mēs varam – mēs darāmi!". 16.00 "Aizkulisēs 2". 16.30 "Limbažu novads rada un dara". 17.00 "Skats no Ventspils". 17.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā". 18.15 "Sportē ar <i>Deļfī</i> ". 19.00 "RetTV ziņas septiņos". 19.15 "Latvijas stāsti". 19.50 "Skats no Ventspils". 20.25 "Meža stāsti". 21.00 "RetTV ziņas deviņos". 21.30 "Kiss of the Dolls. Ceļā". 23.15 "Uz meža takas". 23.45 "Sportē ar <i>Deļfī</i> ". Atk. 0.25 "Limbažu novads rada un dara". 0.50 "Latvijas stāsti". 1.15 "Meža stāsti". 1.40 "Mēs darām tā 2". 2.00 "Skats no Ventspils". 2.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā". 3.15 "Sportē ar <i>Deļfī</i> ". Atk. 3.55 "Aizkulisēs 3". 4.15 "Latvijas stāsti". 4.35 "Zaļā gaisma".	

LTV1	5.00 "Latvijas sirdsdziesma". Atk. 6.00 "Latvijas valsts himna". 6.03 "Kas tev? Es tei!" Raid. bērniem. Atk. 6.30 "Animācijas seriāli". 9.00 "Bardaks bēniņos 7". Raid. bērniem. 9.15 "Emī un Rū". Raidījums bērniem. 9.30 "Smurfi 2". Anim. seriāls. 9.45 "Brimškā dzirkstele". Ģimenes drāma. 11.15 "Ķēpa uz sirds". 11.45 "LTV – 60. Zelta arhivs. Starptautiska Teātra diena". 12.40 "LTV – 60. Zelta arhivs. Jeludz Rainonds Pauls. <i>Lecām pa vecām</i> ". 13.15 "Koncerts Zakusalas studijā". Atk. 13.55 "Neatkarība 2". Dziesmstila raid. par cilvēkiem un viņu hobijiem. Atk. 14.25 "Išās latvijū saimnieces". Atk. 15.25 "Gudrs, vēl gudrāks". Atk. 16.35 "Skandināvijas neskartā daba". Dok. filmu cikls. 17.30 "Jelās garumā". 18.00 "Dienas ziņas". 18.15 "Acuļceļnieks". 18.30 "Vides fakti". 19.00 "Latvijas sirdsdziesma". 20.00 "Panorāma". 20.55 " <i>Latvijas Loto</i> izlozes". 21.10 "Teātris.ziņ". 21.40 "Obļomovs". Teātra izrāde. 1.05 "Ļaujiet upei plūst". Vesturiska drāma. 3.05 "Daudz laimes, jubilatī!" 3.40 "Latvijas sirdsdziesma". Atk. 4.40 "Nacionālie dārgumi. 100 g kultūras". Atk.	Aizkulisēs". Atk. 13.10 "Kultūrdzēva". Atk. 14.10 "Pa straueni 4. Sarkandaugava". Atk. 15.10 "Komisārs Reksis 7". Detektīvseriāls. 19.00 "Aizliegtais paņēmiens". Atk. 20.00 "Mākslas darbu zagļi". Dok. filmu cikls. 21.00 "Midsomeras slepkavības 17". Detektīvseriāls. 22.35 "Melnais saraksts". Serāls. 23.20 "Nāve paradīzē 13". Detektīvseriāls. 0.15 "Vikingi 5". Serāls. 1.50 "Dzintara puse". Atk. 2.15 "Devīņdesmitē". Atk. 3.10 "Province". Atk. 3.40 "Aizliegtais paņēmiens". Atk. 4.40 "Daudz laimes, jubilatī!" Atk.
TV3	5.00 "Džeimija receptes Ikdienas matīēm". Kulinārijas raid. 6.00 "Animācijas seriāli". 6.55 "Viesnica "Transilvānija". Stāstīni". Animācijas seriāls. 7.25 "Ķēpu patruļa 9". Animācijas seriāls. 8.15 "Patagonija. Dzīve pasaulē malā". Dok. seriāls. 9.15 "Absolventē". Romantiska komēdija. 11.10 "Ir talantī". TV šovs. 14.00 "Mans jaunais es 2". Pārveidoti raidījumi. 15.00 "Visš par Štvu". Komēdija. 17.05 "Rīo 2". Animācijas filma. 19.10 "Manas mājas ar <i>IKEA</i> 10". TV šovs. 19.45 "No ziedojuņa līdz smaidam. <i>Engēļi pār Latviju</i> stāsti". 20.00 "TV3 ziņas sestdienā". 20.40 "Ņū, nopieņmi? 3". Bahas Šipenleces šovs. 21.15 "Pasnija pilf". Daudzseriņu filma. 22.35 "Ķerēt Smartui" komēdija. 0.50 "Perthāborā". Vesturiska drāma. 4.20 "UgunsGrēks 4". Serāls.	7.15 "Sapņu māja 20". Izklaidējošs raidījums. 8.15 "Gatavo savanna kopā ar Kelliju Annu 2". Kulinārijas raid. 9.20 "Saihs kā ķļavu sirups". Romantiska komēdija. 11.15 "Ella šēna. Ģimenes sāites". Komiska drāma. 13.10 "Mīlestības klubīņš: Nikolas vestuļdraugs". Romantiska komēdija. 15.05 "Slepkavība Prutas salās". Krimināldrāma. 17.10 "Mīklanās mīsterijas. Māģiskā slepkavība". Detektīvfilma. 19.05 "Rozamunde Pilčere. Kāzas". Melodrāma. 21.00 "Zem klāja 11". Realitātes šovs. 22.00 "Mežone". Piedz. filma. 0.10 "Kārdinājumu sala 3". Realitātes šovs.
TV24	6.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 6.03 "Preses klubs". Atk. 7.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 7.33 "Kur tas suns apraktis?" Atk. 8.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 8.33 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk. 9.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 9.33 "Nedeļa P.S.". Atk. 10.30 "Izstāsti Latvijai!". 11.00 "Atpēriens izaugsmei". 11.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 11.33 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk. 12.30 "Uz līnijas". Atk. 13.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 13.03 "Preses klubs". Atk. 14.30 "Streips pārlūko pasauli". Atk. 15.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtes". Atk. 15.03 "Nedeļa P.S.". Atk. 16.00 "Uz līnijas". Atk. 16.30 "Gāmatu kods". 17.00 "Uz līnijas". Atk. 17.30 "Aktuālitātes". 18.00 "Saimnieks. Zeme. Valsts". 19.00 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru	7.15 "Sapņu māja 20". Izklaidējošs raidījums. 8.15 "Gatavo savanna kopā ar Kelliju Annu 2". Kulinārijas raid. 9.20 "Saihs kā ķļavu sirups". Romantiska komēdija. 11.15 "Ella šēna. Ģimenes sāites". Komiska drāma. 13.10 "Mīlestības klubīņš: Nikolas vestuļdraugs". Romantiska komēdija. 15.05 "Slepkavība Prutas salās". Krimināldrāma. 17.10 "Mīklanās mīsterijas. Māģiskā slepkavība". Detektīvfilma. 19.05 "Rozamunde Pilčere. Kāzas". Melodrāma. 21.00 "Zem klāja 11". Realitātes šovs. 22.00 "Mežone". Piedz. filma. 0.10 "Kārdinājumu sala 3". Realitātes šovs.
RetTV	5.00 "Brīvdienu sākās tagad!". 5.30 "Aizkulisēs 3". 8.00 "Mēs ar brālī – kolosāli!". 8.30 "Uz meža takas". 9.00 "Tīkšanās vieta. Valmieras novads". 9.30 "Svētku kūka 2". 10.00 "Vīri kā ozoli!". 11.00 "Koncertuzvedums <i>Zelta liepas stāsts</i> ". 13.00 "Kiss of the Dolls. Ceļā". 14.30 "Zinārkārtīgs Čekurs clemos pie Sofī". 15.30 "Skats no Ventspils". 16.00 "Čivēki, darņi, tradīcijas Leļaskurzemē". 16.30 "Atpēriens izaugsmei". 17.00 "Dzīvīte". 17.30 "Par Liepāju un liepājniekiem". 18.00 "Laimīgs un vesels". 18.30 "Vertīgi zināt". 19.00 "Personības kods 3". 20.00 "Zaļa 360°". 21.30 "Nedeļa Latvijā". 21.30 "Latvijas stāsti". 22.00 "Nāc uz manām trepēm spēlētēs". 24.00 "Zaļa 360°". 1.40 "Gaidām clemos!". 2.30 "Zini savas tēstbas! 3".	7.15 "Sapņu māja 20". Izklaidējošs raidījums. 8.15 "Gatavo savanna kopā ar Kelliju Annu 2". Kulinārijas raid. 9.20 "Saihs kā ķļavu sirups". Romantiska komēdija. 11.15 "Ella šēna. Ģimenes sāites". Komiska drāma. 13.10 "Mīlestības klubīņš: Nikolas vestuļdraugs". Romantiska komēdija. 15.05 "Slepkavība Prutas salās". Krimināldrāma. 17.10 "Mīklanās mīsterijas. Māģiskā slepkavība". Detektīvfilma. 19.05 "Rozamunde Pilčere. Kāzas". Melodrāma. 21.00 "Zem klāja 11". Realitātes šovs. 22.00 "Mežone". Piedz. filma. 0.10 "Kārdinājumu sala 3". Realitātes šovs.

Advokāts, atcerējies, ka labākā aizsardzība ir uzbrukumis, iesita tiesnesim pa seju.

*** * ***

Psihologa padoms: ja jūms nav ko teikt, trenējiet skatu balsti!

LTV 1

- 5.00 "Kultūrdeva". Atk.
- 6.02 "Latvijas valsts himna".
- 6.30 "Rīta Panorāma".
- 8.35 "Līkterpa līdumnieki. Zem Marsa debesīm". Serāls.
- 9.30 "Solijums 2". Serāls.
- 10.30 "Tavās rokās". Serāls.
- 11.30 "Kultūrdeva". Atk.
- 12.30 "V.I.P. – Veiksme. Intuīcija. Prāts". Atk.
- 13.10 "Aculiecinieks". Atk.
- 13.25 "Kas notiek Latvijā?". Atk.
- 14.50 "Šodienas jautājums". Atk.
- 15.10 "Krustpunktā".
- 16.05 "Solijums 2". Serāls.
- 17.05 "Līkterpa līdumnieki. Zem Marsa debesīm". Serāls.
- 18.00 "Dienas ziņas".
- 18.50 "Gudrs, vēl gudrāks".
- 6.klašu trešais pusfināls.
- 20.00 "Panorāma".
- 20.50 "Kultūršoks".
- 21.05 "Daudz laimes, jubiliār!".
- 21.45 "Nāve paradīzē 13".
- Detektīvseriāls.
- 22.40 "Nakts ziņas".
- 22.55 "Pārimieki 7".
- 0.55 "Dzīvoklis". Serāls.
- 2.25 "LTV – 60. Zelta arhīvs".
- 3.00 "Pasaules panorāma". Atk.
- 3.30 "Province". Atk.
- 4.30 "Ielas garumā". Atk.

TV 3

- 5.00 "Zebra 8".
- 5.20 "Tautas kalps". Serāls.
- 6.25 "900 sekundes".
- 8.45 "Šefu gaidījāt? 4". Kulinārijas raidījums.
- 9.45 "Rītdiena pieder mums". Serāls.
- 11.00 "Mani virtuves noslēpumi 6". Realitātes seriāls.
- 12.25 "Palikt vai pārvākties. Lielbritānija 5". Realitātes šovs.
- 13.35 "Izdzīvotāji 40".
- 14.40 "Profesors T 2". Serāls.
- 15.45 "Hamburgas iecirknis 33". Serāls.
- 18.00 "TV3 ziņas īsumā".
- 18.10 "Mans jaunais es 2". Pārveidību raid.
- 19.05 "Atslēgu jautājumi". Izklaidējošs raidījums.
- 19.10 "Bez tabu".
- 20.00 "TV3 ziņas".
- 20.45 "Degpunktā 14".
- 21.15 "Kas to būtu domājis?! 2". Izklaidējošs raidījums.
- 23.20 "Enģeļi un dēmoni". Trilleris.
- 2.05 "Jackass uz visiem laikiem". 100 g kultūras". Atk.
- Piedz. komēdija.
- 4.00 "Zilonis studijā 5". Sarunu šovs.

TV3 Life

- 5.00 "Viņas melo labāk 10". Serāls.
- 5.30 "Tīģoņi uzvaras balss". Kristīgā programma.
- 6.00 "30 minūtes virtuvē ar pasauli". Atk.

- Džeimiju Oliveru". Kulinārijas raidījums.
- 6.30 "Zem klāja Vidusjūra". Realitātes šovs.
- 7.25 "Neuzticība". Serāls.
- 8.20 "Mani remonta noteikumi 7". Realitātes šovs.
- 9.45 "UgunsGrēks 3". Serāls.
- 12.05 "Iegūt visu". Serāls.
- 13.05 "Šefu gaidījāt?" Kulinārijas raidījums.
- 14.05 "Grejas anatomija 2". Serāls.
- 16.00 "Cerību zeme". Serāls.
- 17.00 "Aladža". Serāls.
- 19.00 "Doktors Haus 5". Serāls.
- 21.00 "Visa mana dzīve". Romantiska drāma.
- 22.50 "Edienkarte – randiņš". Iepazīšanās šovs.
- 23.45 "Vēstnieka meita". Serāls.
- 1.25 "Aladža". Serāls.
- 3.25 "Viņas melo labāk". Serāls.

TV24

- 6.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 6.03 "Preses klubs". Atk.
- 7.30 "Izstāsti Latvijai!". Atk.
- 8.00 "Ziņu Top. Rīga runā". Atk.
- 8.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 8.33 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk.
- 9.30 "Dienas personība".
- 10.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 10.03 "Preses klubs". Atk.
- 11.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 11.33 "Globuss". Atk.
- 12.30 "Uz līnijas. Dzīvesveids". Atk.
- 13.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 13.03 "Preses klubs". Atk.
- 14.30 "Latvijas labums".
- 15.30 "Streips pārlūko pasauli". Atk.
- 16.00 "Dienas personība". Atk.
- 16.30 "Ziņu Top". Atk.
- 17.00 "Svarīgais trīs minūtēs".
- 17.03 "Preses klubs".
- 18.30 "Uz līnijas".
- 19.00 "Svarīgais trīs minūtēs".
- 19.03 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk.
- 20.00 "Streips pārlūko pasauli". Atk.
- 20.30 "Ziņu Top". Atk.
- 21.00 "Svarīgākais trīs minūtēs".
- 21.03 "Nedēļa. P.S.". Serāls.
- 22.00 "Uz līnijas". Atk.
- 22.30 "Streips pārlūko pasauli". Atk.

- 5.00 "Aizliegtais papēmiens". Atk.
- 6.00 "Latvijas valsts himna".
- 6.02 "Ķēpa uz sirds". Atk.
- 6.30 "Rīta Panorāma".
- 8.35 "Mīlas viesulis 19". Serāls.
- 9.30 "Solijums 2". Serāls.
- 10.30 "Tavās rokās". Serāls.
- 11.30 "Jauns sākums". Romantiska komēdija.
- 13.00 "Sporta studija". Atk.
- 13.45 "Kultūrdeva". Atk.
- 14.40 "Dziesmas ceļš. Vispārējo latviešu Dziesmu svētku dziesmu dziesmas". Atk.
- 14.50 "Šodienas jautājums". Atk.
- 15.10 "Krustpunktā".
- 16.05 "Solijums 2". Serāls.
- 17.10 "Mīlas viesulis 19". Serāls.
- 18.00 "Dienas ziņas".
- 18.56 "Ceturta studija".
- 19.30 "Province".
- 20.00 "Panorāma".
- 20.37 "Šodienas jautājums".
- 21.30 "Skats no Ventspils".
- 22.00 "Zelenska stāsts". Dok. filma.
- 22.50 "Nakts ziņas".
- 23.05 "Mis Dumpinieci". Komiska drāma.
- 0.50 "Kultūrdeva". Atk.
- 1.50 "V.I.P. – Veiksme. Intuīcija. Prāts". Atk.
- 2.30 "Kultūršoks".
- 2.45 "Ceturta studija". Atk.
- 3.15 "Personība. 100 g kultūras". Atk.
- 4.05 "Aculiecinieks". Atk.
- 4.20 "Personība. 100 g kultūras". Atk.

LTV 7

- 5.00 "Sporta studija. Aizkulises". Atk.
- 6.00 "Latvijas valsts himna".
- 6.03 "Eiropa fokusā. Deutsche Welle žurnāls".
- 6.30 "Rīta Panorāma".
- 8.35 "Province". Atk.
- 9.05 "Neatkarība 2." Dzīvesstila raid. par cilvēkiem un viņu hobijiem. Atk.
- 9.35 "Aizliegtais papēmiens". Atk.
- 10.35 "Būt mīļātai". Serāls.
- 11.30 "Dziesmas ceļš. Vispārējo latviešu Dziesmu svētku dziesmu dziesmas". Atk.
- 11.40 "Personība. 100 g kultūras". Atk.
- 12.35 "Tavās rokās". Serāls.
- 13.35 "2023.gada pasaules meistarsacīkstes hokejā. Latvija – Norvēģija". Atk.
- 15.40 "Vienmēr formā. Deutsche Welle žurnāls".

- 16.10 "Aizraujošie vilcieni maršruti 8". Dok. filmu cikls.
- 17.10 "Mākslas darbu zagļi". Dok. filmu cikls.
- 18.10 "Komisārs Reksis 7". Detektīvseriāls.
- 19.00 "Šovakar. LSM+ ziņas".
- 19.30 "Aizraujošie vilcieni maršruti 8". Dok. filmu cikls.
- 20.30 "Polijas iecirknis 31". Detektīvseriāls.
- 21.25 "Šerifs 2". Detektīvseriāls.
- 22.20 "Melnais saraksts". Serāls.
- 23.05 "Francū Kriminālieta". Serāls.
- 24.00 "2023.gada pasaules meistarsacīkstes hokejā. Kanāda – Šveice". Atk.
- 2.05 "Vienmēr formā. Deutsche Welle žurnāls".
- 2.30 "Dzīva dzīve". Videocikls. Jauniešu intervijas ar senioriem. Atk.
- 2.40 "Es kāpt gribu kalnā visaugstākā... Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks". Videofilma.
- 3.35 "Personība. 100 g kultūras". Atk.
- 4.30 "Ķēpa uz sirds". Atk.

TV 3

- 5.00 "Animācijas seriāli".
- 5.20 "Tautas kalps". Serāls.
- 6.25 "900 sekundes".
- 8.45 "Šefu gaidījāt? 4". Kulinārijas raidījums.
- 9.45 "Rītdiena pieder mums". Serāls.
- 11.00 "Mani virtuves noslēpumi 6". Realitātes seriāls.
- 12.25 "Palikt vai pārvākties. Lielbritānija 4". Realitātes seriāls.
- 13.30 "Izdzīvotāji 40". Realitātes šovs.
- 14.45 "Profesors T". Serāls.
- 15.50 "Hamburgas iecirknis 33". Serāls.
- 17.00 "Zilonis studijā 5". Sarunu šovs.
- 18.00 "TV3 ziņas īsumā".
- 18.10 "Šefu gaidījāt? 4". Kulinārijas raidījums.
- 19.10 "Bez tabu".
- 20.00 "TV3 ziņas".
- 20.45 "Degpunktā".
- 21.10 "Nemīlētie. Nolādētie 8". Serāls.
- 21.45 "G.I.Džo 2. Atmaksa". Spraiža šizeta filma.
- 24.00 "Borna pārspēks". Spraiža šizeta trilleris.
- 2.05 "Jaunamsterdama 3". Serāls.
- 3.00 "Zilonis studijā 5". Sarunu šovs.

- 4.00 "UgunsGrēks 4". Serāls.
- 5.00 "Viņas melo labāk". Serāls.
- 5.30 "Tīģoņi uzvaras balss". Kristīgā programma.
- 6.00 "30 minūtes virtuvē kopā ar Džeimiju Oliveru". Kulinārijas raidījums.
- 6.30 "Zem klāja 7". Realitātes šovs.
- 7.25 "Neuzticība". Serāls.
- 8.20 "Mani remonta noteikumi 7". Realitātes šovs.
- 9.45 "UgunsGrēks 3". Serāls.
- 12.05 "Bagātie arī raud". Serāls.
- 13.05 "Šefu gaidījāt?" Kulinārijas raidījums.
- 14.05 "Grejas anatomija". Serāls.
- 16.00 "Cerību zeme". Serāls.
- 17.00 "Aladža". Serāls.
- 19.00 "Doktors Haus 5". Serāls.
- 21.00 "Mīlestības klubīņš: Nikolas vēstuldraugs". Romantiska komēdija.
- 22.45 "Tiesu medīķe 3". Serāls.
- 23.45 "Vēstnieka meita". Serāls.
- 1.30 "Dzīvīte brīvdienās 10. Televēkala skatlogš".
- 2.00 "Aladža". Serāls.
- 3.55 "Viņas melo labāk". Serāls.

TV24

- 6.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 6.03 "Preses klubs". Atk.
- 7.30 "Dzīvīte". Atk.
- 8.00 "Ziņu Top". Atk.
- 8.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 8.33 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk.
- 9.30 "Dienas personība".
- 10.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 10.03 "Preses klubs". Atk.
- 11.30 "Dr. Apinis". Atk.
- 12.30 "Uz līnijas". Atk.
- 13.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 13.03 "Kārtības rullis". Atk.
- 14.30 "Streips pārlūko pasauli". Atk.
- 15.00 "Dr. Apinis". Atk.
- 16.00 "Dienas personība". Atk.
- 16.30 "Ziņu Top".
- 17.00 "Svarīgais trīs minūtēs".
- 17.03 "Preses klubs".
- 18.30 "Uz līnijas".
- 19.00 "Svarīgais trīs minūtēs".
- 19.03 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā".
- 20.00 "Streips pārlūko pasauli".
- 20.30 "Dzīvīte".
- 21.00 "Svarīgais trīs minūtēs".
- 21.03 "Kur tas suns apraksts?".
- 22.00 "Uz līnijas". Atk.
- 22.30 "Streips pārlūko pasauli".

- pasauli". Atk.
- 23.00 "Svarīgais trīs minūtēs".
- 23.03 "Preses klubs". Atk.
- 0.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 0.33 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk.
- 1.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 1.33 "Kur tas suns apraksts?". Atk.
- 2.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 2.33 "Preses klubs". Atk.
- 4.00 "Uz līnijas". Atk.
- 4.30 "Ziņu Top". Atk.
- 5.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk.
- 5.03 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk.

ReTV

- 5.00 "ReTV ziņas". Atk.
- 5.30 "Zini savas tiesības! 3".
- 6.25 "Meža stāsti".
- 6.50 "Uz meža takas".
- 7.20 "Zinātne tuvplānā 4".
- 7.45 "Latvijas stāsti".
- 8.15 "Sprīd ar Delfi". Atk.
- 9.00 "Skats no Ventspils".
- 9.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā".
- 10.15 "Lidaku ielenktie".
- 10.50 "Skats no Ventspils".
- 11.25 "Meža stāsti".
- 12.00 "Zini savas tiesības! 3".
- 13.00 "Latvijas stāsti".
- 14.00 "Uz meža takas".
- 14.30 "Zinātne tuvplānā 4".
- 15.00 "ReTV ziņas trijos".
- 15.30 "Laimīgs un vesels".
- 16.00 "Aizkulises 2".
- 16.30 "Skats no Ventspils".
- 17.00 "Skats no Ventspils".
- 17.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā".
- 18.15 "Sprīd ar Delfi".
- 19.00 "ReTV ziņas septiņos".
- 19.15 "Svētku kūka 2".
- 19.50 "Česu novads – izcila vieta dzīvei".
- 20.25 "Edienkarte".
- 21.00 "ReTV ziņas deviņos".
- 21.30 "Majā un sētā".
- 22.05 "Maksķerē kopā ar Olti!".
- 22.40 "Mans milulis".
- 23.15 "Vērtīgi zināt".
- 23.45 "Sprīd ar Delfi". Atk.
- 0.25 "Svētku kūka 2".
- 0.50 "Česu novads – izcila vieta dzīvei".
- 1.15 "Mans milulis".
- 1.40 "Edienkarte".
- 2.00 "Skats no Ventspils".
- 2.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā".
- 3.15 "Sprīd ar Delfi". Atk.
- 3.55 "Aizkulises 2".
- 4.15 "Es daru tā".
- 4.35 "Cīvēki, darbi, tradīcijas Lejaskurzemē".

Ja ienaidnieks nepadodas, pamet viņu un atrodi vājāku pretinieku.

* Sākums 6.lpp.

– Par to biju ļoti pārsteigta, ka mēs savā Latvijā atrodam pat tādu iemeslu, lai pakasītos, cīnītos un runātu. Tas ir ļoti skumji. Bet ko viņi teiks, kad te sāks staigāt arābi un citu tautību pārstāvji? Nedod Dievs, protams, bet tad runāt par latviešu kultūras pastāvēšanu vispār jau vairs nav ko. Diemžēl globalizācija ienāk pārāk strauji, un mēs zaudējam savu identitāti. Par valodu runājot, latgaliešu valoda man netraucē – mēs arī darbā runājam latgaliski. Tā ir cilvēka attieksmes un kulturālības pazīme – vai es izsakos nicīgi par kādu, vai nē.

Danskovīte noteikti nav iedomājama bez slavenās izrādes “Ontans i Anne”, kas vēlāk transformējās par “Latgola.lv” un kļuva par skatītāko Latvijas Nacionālā teātra izrādi. Kā sākās sadarbība ar Nacionālo teātri?

– Ap 2004.gadu latgaliskais uzskatuves bija kaut kas eksotisks. Mēs par sevi runājām, dziedājām uz skatuves, daudzi mūziķi sacerēja dziesmas latgaliski, līdz ar to radot par sevi lielāku interesi. Nacionālā teātra režisors Valdis Lūriņš bija “Gada izrādes” amatieriteātru vērtēšanas komisijā Rēzeknē, kur arī mēs rādījām savu lugu. Viņam patika baltinaviešu sniegums, tad sekoja sarakste, sazvanišanās. Valdis Lūriņš ieradās ar savām idejām Baltinavā, un viss notika. Vispirms vienojāmies par tekstu, tad brauca aktieru trupa, kura iepazīna vidi, pirmizrāde bija 2010. gadā. Līdz pēdējam brīdim neticēju, ka tas ir nopietni. Arī par savu jauno izrādi “Mazpilnsāta”, ko iestudējis teātris “Panna” ar režisoru Juri Rijnieku, līdz pēdējam brīdim neticēju. Viņi atbrauca uz Lūznavas muižu, kur uzstājāmies, un nopietni parunājām. Tad es sapratu, ka laikam jā, tas ir nopietni, jo režisors paziņoja, ka 25.septembrī gaidāma pirmizrāde.

Kādas izjūtas pārņem, kad Jūsu vārds izskan visā valstī un Jūsu radītos tēlus atveido profesionāli aktieri?

– Protams, sajūta ir jauka, taču tas man nedod tiesības celt degunu gaisā. Sākumā ļoti mulsināja preses un televīzijas uzmanība, taču arī tā ir pārējo lieta. Prieks vairāk ir par to, ka izskan Baltinavas un Latgales vārds. Laikam jau manī tās patriotisma jeb piederības sajūtas ir traki daudz. Taču slavas gēna noteikti nav, esmu darītāja, nevis atzinības gaidītāja. Es nekad negribētu parādīties publikā, lai paziņotu, ka esmu tās vai citas lugas autore. Ir tik patīkami, kad kaut kur aizbraucu, dzirdu, kā cilvēki runā, ka ir tāds teātris Baltinavā, un man jautā, vai es esmu pazīstama ar viņiem. Saku, – jā, zinu, zinu, ir mums tāds Baltinavā. Tas ir tik patīkami, ka tevi nepazīst.

Danskovītes lugās parādās izteiktais Latgales kolorīts ar daudzām senajām tradīcijām. Tās jopro-

jām sastopamas Latgalē vai arī ar gadiem tomēr iet mazumā?

– Iet mazumā. Ja cilvēks tur cūkas, jāreķinās, ka uz saimniecību atbrauks pieci vai nezin cik pārbaudītāji. Kuram vairs to vajag? Daži cilvēki Baltinavā turēja. Atbrauc inspektori, staigā pa tavu sētu, pa kūti, visu pārbauda. Tas viss vajadzīgs, lai izaudzētu vienu vai divas cūkas priekš sevis? Un par to vēl jāmaksā! Valsts darījusi visu, lai laukos vairs lopus neturētu. Bet par tradīcijām runājot, ar tām esmu izaugusi. Atceros, kā manā bērnībā notika cūku bēres – kāva gada cūkas, kurām tauki bija plaukstas biezumā. Tās skaitījās labas, jo deva lielu daudzumu gaļas. Sarus svilināja ar apkārt saliktiem salmiem, brūnas nodedzināja ar sakarsētiem lemešiem, vēlāk jau nāca lodlampas, kuras krietni atvieglāja darbu. Tagad izmanto gāzi. Cūku bērēs sanāca daudz cilvēku, jo tas bija notikums, kad pēc cūkas nokaušanas vārīja abādu – kāpostu zupu ar tikko kautu svaigu cūkgaļu. Tagad reti kurā mājā pat kāpostus vāra. Tradīcijas zūd līdz ar cilvēkiem un ciemu izmiršanu. Rīgā, kur ir dažādu tautu sajaukums, noturēt savu identitāti un tradīcijas grūti. Gan pie mums – pierobežā, gan citur laukos ir tā istā tautas mentalitāte un tradīcijas, jo cilvēki vairāk turas kopā.

Latgales vārds parasti tiek minēts daudz un dažādās nozīmēs. Nereti tam nāk līdzī nēlabkanīga nots, taču tai pat laikā tie, kas šeit pabijuši, ar prieku atzīst, ka viesmīlīgāku un jaukāku cilvēku par latgaliešiem nav. Kas, Jūsuprāt, ir Latgales cilvēku spēka un atbalsta avots?

– Kāpēc pret mums tā izturas? Tāpēc, ka vairākus gadu simtus bijām atšķirti no Vidzemes, Kurzemes un Zemgales. Mēs bijām zem poļiem, krieviem, vēl zviedri pāri gāja, un šī atšķirtība ir izveidojusi nedaudz atšķirīgāku latviešu daļu – latgaliešus. Esam gana stipri locīti un tāpēc daudz sīkstāki. Bet kas ir spēka avots? Personīgi man vajadzīga sava vieta, kurā piedzimu, jo tad jūtos spēcīgāka. Ja kaut kur aizbraucu, vienalga skaitu dienas, kad būšu mājās. Mums vēl saglabājusies tā ļoti lielā piesaiste zemei – man vajag savu ābeli, savu jāņogu krūmu, domāju, ka tas ir zemes kods, kas rit mūsu asinīs jau no pašiem pirmsākumiem. Pilsētā dārza vietā ir zālieni un krāšņas puķu dobes. Laukos ir savādāk – dārzs ir atspaidis iztikai, tā teikt, eksistenciāla lieta. Nāk pavasaris, un es jau domāju, kur un ko sēšu. Zeme ir tas, kas dod kaut kādu netveramu spēku, un es domāju, ka zinātnieki vēlāk to atklās un definēs. Kad man grūti, atguls tos uz zemes un paliek vieglāk. Ziemā, sniega laikā, labi saģērbies, kupenā iekšā, un paskaties zvaigznēs. Nu ko vēl vairāk vajag! Lūk, tas ir vēl viens mūsu spēka avots!

Viņus raksturo sirsnība, skarbums, tiešums un mīlestība

VALDIS LŪRIŅŠ, režisors:

– 2010.gada 21.oktobrī uz Latvijas Nacionālā teātra skatuves pirmizrādi piedzīvoja izrāde “Latgola.lv”. Vai gaidītais un cerētais rezultāts ir panākts? Domāju, jā. Vispirms bija brīnišķīga satikšanās ar Latgales cilvēkiem, kur liela daļa no viņiem ir Anitas Ločmeles lugu varoņi. Savā ceļojumā uz Latgali, pateicoties “Palādas” aktieru brīnišķīgajai uzņemšanai, mēs kaut kādā veidā Latgali tiešām arī sajūtām. Un, kad atbraucām atpakaļ, piesēdāmies pie lugas eksemplāriem un lasījām. Uldis Dumpis pateica tādu frāzi: “Man šajā brīdī par Latgali vairs nav nekādu jautājumu.” Danskovītes lugās ierakstītas tādas lietas kā sirsnība, skarbums, tiešums un mīlestība, kas caurstrāvo visu Anitas sarakstīto “Ontana i Annes” seriālu. Bet, runājot par skarbumu, Pītera lomas atveidotājs Jāzeps bija ļoti tiešs un pazinoja, ka viņam ļoti nepatīk latgaliešu valodas kropļošana, jo tā ir valoda, nevis dialekts. Un šinī gadījumā mums kaut kādā veidā bija jāizlavērē, lai *čuiļi* arī var kaut ko saprast. Tad mēs ik pa brīdīm latgaliešu vārdus arī lietojām – cits precīzi, cits mazāk precīzi, bet mēs mēģinājām to darīt ar cieņu pret latgaliešu valodu.

Kā es sastapos ar Baltinavas teātri? Tas bija Rēzeknē, pulksten 10 no rīta, kas ir nenormāls un nepierasts laiks gan aktieriem, gan skatītājiem, lai skatītos teātri. Atveras priekškars, un iznāk Baltinavas skolas direktors, par kuru es tikai pēc tam uzzināju, ka viņš ir direktors, Ontana lomas tēlotājs. Viņš nāk pie žūrijas galda un piedāvā iedzert *goncīti*. Vēršas taisni pie manis un saka: “Tu šodien tāds švaks izskaties”, kaut gan es biju pilnīgi skaidrs un zinu, ka nedrīkst ierasties uz amatieriteātra izrādēm, ieņēmis glāzīti. Baltinaviešiem šis teātris ir tā otrā dzīve, tā nav tikai izklaide. Runājot gan par Imantu Slišānu, gan par Danskovīti un visiem pārējiem “Palādā”, tie ir cilvēki, kuri ļoti daudz izdarījuši ne tikai Baltinavai, bet kuri kaut kādā veidā cenšas ietekmēt visas Latgales dzīvi un nenoklusēt tās problēmas. Viņi paši uzņemas iniciatīvu, lai dzīvi Latgalē darītu labāku. Un gribat vai nē, bet Latgale tomēr ir Eiropas Austrumu priekšpostenis. Daudzajās tikšanās reizēs no baltinaviešiem sajūtām

lielu Latvijas patriotismu. Viņi, būdami latgaļi, patiešām ir Latvijas patrioti.

Ceru, ka ar izrādi “Latgola.lv” saviem skatītājiem mums tomēr izdevās pārraidīt Latgales garu. Lai cik atturīga nebūtu publika, Valda Zilvera komponētājā dziesmā tā vienmēr *atdzīvojās* uz Jāņa Petera vārdiem: “Pasaules un visos karos latgalieši lasās baros.” Un, kad latgalietis tiek nokaitināts, viņš ir *strašns* (*aut. – no latgaliešu valodas, briesmīgs*). Un tur ir runa par vienotību un Latgales tiešumu, kas nevar nevar neuzrunāt. Ja man jautā, kas ir cilvēka spēka avots pierobežā, es atbildēju, ka ticība un ģimenes. Pirms pēdējās “Boņuka” pasniegšanas balvas baltinavieši “Facebook” lapā ielika savu “Palādas” pieteikumu, kur to ļoti labi varēja redzēt. Mazie vēl nestaigā, bet jau piedalās teātra aktivitātēs. Un tas ir ļoti aizkustinoši.

Foto - no personīgā arhīva

Projektu finansē Latvijas Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Sadarbības projektā piedalās mediji: "Diena", "Vietējā Latgales Avīze", "Latgales Laiks", "Ezerzeme", "Veduguns", "Ludzas Zeme", "Rēzeknes Vēstis", radio "Alise", Grani.lv

MAF
Mediju atbalsta fonds

Ekspresintervija

Visa mūsu mazā Latvija ir pierobeža

ALDIS PUŠPURS, bijušais pašvaldību un sabiedriskais darbinieks, garīgo dziesmu dziedātājs, lokālās vēstures pētnieks, Egļavas mežniecības muzeja saimnieks.

Vai un cik droši jūtas cilvēki, dzīvojot pierobežā?

– Būšu tiešs un runāšu bez apkārtbakstīšanās. Jautājums ir nepareizs pēc būtības. Drošība un pierobeža bija cieši saistītas lietas senāk, kad karoja ar pavisam citām tehnoloģijām un paņēmieniem. Mēs, mazā Latvija, visi esam viena pierobeža. Par to, kā jūtas citi cilvēki, atbildēt grūti, jo neesmu aptaujājis, bet no personīgām sarunām zinu, ka drošības par iespējamo ieburkumu no kaimiņvalsts puses nav nevienam. Protams, pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā doma, ka mūsdienās varētu šeit, Eiropā, notikt kaut ka tāds, likās nereāla. Daudz skatos “Youtube” materiālus, bet arī tur lielākoties valda haoss un pljāpšana.

Ko vajadzētu darīt Latgales un drošības labā, lai iedzīvotāji šeit justos droši?

– Man ļoti nepatīk *kasišanās* un cenšanās atsevišķi izdalīt Latgali no kopējā valsts satura. Ir taču jāsaprot, ka tikai visa kopā, vienota mūsu valsts var cerēt uz kaut cik stabili nākotni. *Kasišanās* par latgaliešu valodu, uzrakstu mainīšana tikai vājina kopējo valsts spēju. Diemžēl nekādas cerības neloloju. Valsts vadības mazspēja saprātīgi vadīt valsti notiekošo nu jau kļūst komiska. Nepiemeinšu visiem zināmās kolīzijas ap lielajiem projektiem, bet cik daudz tiek zaudēts mazākos projektos, pašvaldībās, kurām nekad nepietīks?! Kādreiz Edgars Liepiņš teica: “Mazos zagļus ietupina, lielle vasarnīcas ceļ.” Mūsdienās pat mazos vairs netupina. Kopumā valstij lielāko ļaunumu nodara mūsu vadītāju nespēja ar darbiem viest cerību visos valsts piederīgajos, ka valsts tiek pārvaldīta gudri, godīgi, ar drošu skatu nākotnē. Pašlaik tas ir lielākais mūsu apdraudējums. Cilvēki lielā mērā ir iebaidīti no hegemonu visatļautības un nesodāmības. Pašam bija reāla prakse, kad aicināju man zināmu cilvēku cīnīties par savu taisnību, jo viņam tika nodarīta klāja pārestība no varai pietuvinātajiem, kad viņš atbildēja: “Nē, nodedzinās.” Tik tālu nu esam.

Kas ir mūsu cilvēku – pierobežas iedzīvotāju – spēka avots?

– Spēka avota vairs nav. Dzīvojam ar cerību, ka savu mūžu nodzīvosim tā, kā ir. Spēka avots 80.gadu beigās bija cerība uz neatkarīgu Latvijas valsti no vecāku un vecvecāku atmiņām par pirmskara brīvo Latviju. Bet izrādījās, ka aizgājām pa korupcijas, draugu būsanas un citiem ļauniem ceļiem. Ne pārāk sen Latvijas radio dzirdēju kāda mūsu tautieša no ASV viedokli 90.gadu sākumā, kurā viņš teica, ka ar Latviju varētu sanākt, ja nesāks zagāt... Tagad cilvēks ar savu personīgo uzskatu, kā vajadzētu rīkoties, tiek nostādīts kā galīgs plānprātniņš, kurš neseko progresam un attīstībai. Negribu vairs runāt. Optimisma maz. Cilvēcisku gandarījumu rada tie, kuri dzīvo laukos, strādā savās saimniecībās un ar saražoto uztur ģimenes, līdz ar to stiprina valsti kopumā.

*Sākums 6., 11. lpp.

Ekspresintervijas

Kādam jāuzņemas iniciatīva

ANNA ĀZE, mežkope, Meža muzeja ipašniece, grāmatu, tostarp atmiņu burtņicas “Jānis Pilmanis. Brīvības cīņu dalībnieks-stiprinieks” par Latgales partizānu pulka dalībnieku autore.

Piemīnai. 2019.gada maijā Anna Āze atmiņu burtņicas atvēršanas svētkos vairākkārt uzsvēra stiprinieka nozīmi mūsdienu vēstures līkločos.

Cik jūtamies droši, dzīvojot pierobežā?

– Droši. Ja satieku vai vismaz redzu no attāluma robežsargus, ja dzirdu, redzu lidojam mūsu (robežsardzības) helikopterus, tad ļoti droši.

Kas ir mūsdienu ļaužu spēka avots?

– Daba: meži, dzīvnieki, tekošs ūdens, skaidras debesis. No maniem senčiem mantotais spēks, izturība, darba tikums, tēvu zemes mīlestība, cieņa pret mūsdienu varoņiem. Ne jau velti ir teiciens: “Savās mājās pat sienas palīdz.”

Kāda ir recepte, lai iedzīvotāji būt aktīvāki?

– Kādam jāuzņemas iniciatīva, ļaudis ir jāmotivē. Vispateicīgākie ir bērni, skolēni, arī seniori. Ja es ko organizēju, cilvēki piedalās, klausās...

Savulaik atzināt, ka Meža muzejā bērni un jaunieši izrāda arvien lielāku interesi par dabu. Kā ir tagad?

– Interese par dabu pieaug. Nesen Meža muzejā viesojās Bērzkalna bērniņi – ļoti zinātkāri, par ko man prieks. Vectilžas un Tilžas senioriem dzīvāka interese bija par dzīvniekiem un putniem, nevis par darbu mežā.

Vai Rīgas kungi izprot Latgali?

– Tas atkarīgs no Rīgas kunga. Viens ir pieņēmt likumus uz papīra, pavisam kas cits – tos pielietot dzīvē. Ir visādi, pat kuriozi brīži. Pirmās brīvvalsts laikā ļoti tika attīstīta pierobeža. Cēla lepnas skolas, pagastmājas, notika piemiņas pasākumi, Spodribas, Meža dienas. Ja kāds ielīda Latvijā, bija daudz acu un ausu, kas tos pamanīja un tālāk padeva ziņu robežsargiem, policistiem... Tagad Rīgas kungiem daudzās sfērās liekas, ka mēs, pierobežnieki, izšķērdējam valsts naudu, jo te esot ekonomiski neizdevīgas skolas, kultūras nami, Latvijas TV apraide...

Saglabā tradīcijas. Lūgts komentēt medijos izskanējušo Upītes salīdzinājumu ar folkloras galvaspilsētu, Andris Slišāns 2024.gada septembrī “Vadugunij” smaidot atzina, ka tas viņam ciši patīk.

Latgalīšus apvīnoj spīts

ANDRIS SLIŠĀNS, Upītes folkloras kopas “Upīte” vadītājs, kultūras darbinieks, lokālās vēstures pētnieks, vecākā latgaliešu mūzikas un dzejas festivāla “Upītes uobeļduorzs” organizators.

Cik jūtamies droši, dzīvojot pierobežā?

– Man sajiuta, ka drūšība Latgales pūbežā, saleidzīnūt ar puorejū Latveju, nav mozuoka, reiziem sajiuta, ka pat lyluoka. Regularuo rūbežsorgu kluotbyutne dora sajiuta, ka mes ešam pīskatieti.

Kas ir latgaliešu spēka avots?

– Kotram spēka avūts ir sovaduoks, bet kūpejis, kas latgalīšus apvīnoj, ir spīts, jū patstāvīgu cīņa par vītu iz sovas dzymtuos zemes nūrūda un padora seikstuokus i spieciuguokus.

Kāda ir recepte, lai vietējā kopienā uzturētu darboties vēlmi, mudinātu būt vēl aktīvāki?

– Nav vīnas receptes, bet tei ir tuoda cīņa pašim ar sevi, pašim rodūt sev i puorejim apleicīni, kurā grybis dzeivuot, baudiet, sajst. Te otkon stuosts par sapņim i nazabeišonus jūs izsapņuoat, leidz jī pīzapylda. Nazabeitīs nu eksperimentim, tumā pat laikā naaizmierstūt saknes i latgaliskumu, tys arī pavalk puorejūs.

Kas ir Upītes veiksmes stāsta pamatā?

– Tys nav tuo, ka vīnkuroši veiksmē, tys ir lyls, nasavtīgs, bezaizlīdzīgs dorbs, kas izasuocīs jov paguojušuo godsymta 70.tejūs godūs. Kod Ontons Slišāns suoka vuokt i pīrakstiet Upītes apleicīnes namateriālū kultūru, saglobuot saknes, styprynoat tuos. Tod jov daudzu godu garumā, cīnūt sovus senčus, teik atteistāti jauni. Veiksme ir tei, ka sazastuojuos zvaigznes pareizejūs virzīnūs, kuras mes cenšamies izmontuot, lai na tikai dorbs, kas īguldašs, bet arī augļi ir baudami daudzim.

Vai Rīgas kungi izprot Latgali?

– Tys ir sarežģīts jautojums. Kuktūras jūmā man sajiuta, ka ļūti labi izprūt. Volūdas zinie ilgu laiku nasaprota, pādejā laikā tys mainuos, bet dīmžāl sajiuta, ka daudz kū ešam zaudejuši. Par drūšību, tikai pazasokūt trokejām karam Ukrainā, Reigā suok saprast, ka Latgale ir juostyprnoj gon fiziski rūbeža, gon ekonomiski cylvaki, uzniemeji, pošvaldības, gon garīgi, veicynojūt lokālpatriotismu. Golvanīs – vaga izskaist tū dūmuošonu, ka mes, latgalīši, ešam mozi bruojš puornīvodu latvīšim. Bet tys laikam pašim latgalīšim juoparuoda, ticība sovīm spēkim.

Mūsu spēka avots ir zeme un valoda

ALDIS BUKŠS, kriminālromānu “Parādu piedzinēji” un “Brāļi/Bruoli” autors, kā arī pilnmetrāžas filmas “Maiņa” scenārija līdzautors, balvas “Boņuks 2020” saņēmējs, bijušais Balvu novada domes deputāts.

Vai un cik droši jūtas cilvēki, dzīvojot pierobežā?

– No vienas puses, manuprāt, cilvēki pierobežā dabiskā veidā iemācījušies dzīvot, nedomājot par to, kas ir otrā robežas pusē. Vienkārši ir līnija, un aiz tās – cita valsts. No otras, protams, pēdējo gadu notikumi, Krievijas agresīvā uzvedība un retorika vairo nedrošības sajūtu. Tas ir tieši tas, ko Kremļa mūsos arī vēlas vairo – bailes, apjukumu, nedrošību, izmisumu, neticību savai valstij un zemei. Tieši tāpēc mēs redzam organizētus “bēgļu” mēģinājumus ielauzties Latvijā, dronus u.tml. Un būs vēl, par to man nav šaubu. Turpinās provocēt, sēt bailes, izplatīt melus, vairo konfliktus mūsu pašu iekšienē un uzpirkt, ietekmēt politiķus. Tā ir daļa no viņu metodēm, lai mūs pakļautu un iznīcinātu. Tas mums vienkārši ir jāapzinās un attiecīgi jārikojas, gan rūpējoties par mūsu valsts un robežas fizisko drošību, gan mūsu iekšējo pārliecību. Somu piemērs parāda, ka tas ir iespējams. Viņu nav daudz vairāk kā latviešu, taču ir viena no spēcīgākajām un modernākajām armijām un aizsardzības sistēmām visā Eiropā.

Ko vajadzētu darīt Latgales un drošības labā, lai iedzīvotāji šeit justos droši?

– Pirmkārt, patiešām ieguldīties pierobežas aizsardzības spēju attīstībā, kas sevi ietver gan infrastruktūras izbūvi, gan papildus karaspēka vienību un atbilstošu aizsardzības ieroču izvietojumu visā Latgalē. Otrkārt, turpināt skaidrojošo darbu iedzīvotāju vidū gan par mūsu spējam, gan arī to, ka patiesībā mūsu kaimiņš nav tik spēcīgs, kā viņš to mēģina demonstrēt. Treškārt, panākt, ka Eiropas Savienība patiešām iegulda lielus līdzekļus pierobežas infrastruktūras atjaunošanā, kas ir viens no priekšnosacījumiem, lai te gribētu dzīvot un attīstīties. Tas ir gan valsts, gan pašvaldības uzdevums. Nepieciešams radīt pārliecību, ka, ja tiešām notiek uzbrukums, tas tiek apturēts vai vismaz aizkavēts jau pie pašas robežas, lai varam iegūt laiku gan sieviešu un bērnu evakuācijai, gan papildspēku pievilkšanai. Ukrainas piemērs liecina, ka tas ir iespējams. Tam būtu gan efekts uz drošības sajūtu, gan arī pozitīva ekonomiska ietekme. Es par to runāju jau vairākus gadus. Pirmo aicinājumu izvietot arī Balvu novadā patstāvīgu bruņoto spēku vienību toreizējam aizsardzības ministram Pabrikam nosūtīju jau 2021. gada nogalē, vēl pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā. Kopš tā laika vairākas reizes esmu uzrunājis gan Aizsardzības ministriju, gan robežsardzes vadību, piedāvājot dažādus variantus, kā šo iniciatīvu varētu realizēt. Diemžēl pagaidām atsaucība nav gūta, taču prieks, ka vismaz izdevās panākt, ka bijušajā Tilžas internātskolā tika izvietota vienība, kas uz robežas būvē žogu. Ceru, ka tādā veidā NBS pieradis pie šīs vietas un gribēs izmantot arī turpmāk. Otrkārt, mums pašiem ir jāapzinās, ka mūsu valsts un pašu drošība vispirms ir mūsu pašu rokās – gan izvēloties valsts un pašvaldību vadītājus, kuriem tas patiešām rūp un to parāda arī darbos, gan pašiem iesaistoties aizsardzībā. Piemēram, cik daudzi no novada vīriem spēka gados dien Zemessardzē? Cik daudzas skolas pēdējos gados piedalījušās nacionālā partizānu atceres pasākumos vai kādos citos pasākumos, kas godina mūsu valsts un tautas brīvības cīņas? Noslēdzot, manuprāt, šobrīd ukraiņi izcīna arī mūsu cīņu, un Latvijai, domājot par savu aizsardzību un drošību, vienlaikus jādarā viss iespējams, lai palīdzētu Ukrainai.

Kas ir mūsu cilvēku – pierobežas iedzīvotāju – spēka avots?

– Apziņa, ka šī ir mūsu zeme, mūsu valoda, kuru mēs esam kopuši, kurā esam dzīvojuši neskaitāmās paaudzēs. Un nekas no tā, kas notiek šobrīd, nav jauns. Jau vairāk kā tūkstoti gadu mēs dzīvojam šeit, pierobežā, un tomēr esam spējuši to visu saglabāt. Un tā būs arī turpmāk.

Viss ir mūsu pašu rokās. Runājot par valsts drošību, Aldis Bukšs ir pārliecināts – jo stiprāki mēs būsim, jo mazāks kārdinājums būs mēģināt mūs pārbaudīt un mazāk iespēju sēt mūsos šaubas un bailes.

Uzņēmējdarbība pierobežā

Nebaidās mainīt spēles noteikumus

Sanita Karavoičika

Pašā robežas tuvumā ar Krieviju, Balvu novada Šķilbēnu pagastā, jau 32 gadus pastāv, attīstās un darbojas zemnieku saimniecība “Kotiņi”. Viņu vārds komentārus neprasa – tuvā un ne tik tuvā apkārtnē šo saimniecību un tās produkciju zina teju katrs. Un pelnīti. Darbs šeit nerimstas pat oktobrī. Agrā rīta stundā saimniecībā jau ieripo pirmais tūristu autobuss – dzīve kūsā. “Kotiņi” saimnieks Aldis Ločmelis devies pelnītā atvaļinājumā sakārtot domas, lai pēc laika atkal varētu strādāt un dzīvot savādāk. “Bet tikmēr nekas neapstājas. Komanda tur roku uz pulsa un turpina darboties,” teic “Kotiņi” saimnieka labā roka un projektu koordinators ROLANDS KEIŠS.

Lauksaimniecība ir neprognozējama nozare – to apliecinās ikviens, kurš mēģinājis kaut ko izaudzēt un pārdot. Šo faktu pierāda arī “Kotiņi” “Facebook” kontā publicētā ziņa, ka saimniecībā piedzīvots nebijis gadījums – 25.septembrī jau kuļ griķus.

– Lauksaimniecība patiešām ir neprognozējama, un visiem ir skaidrs, ka esam atkarīgi no laikapstākļiem. Šogad patiešām ir nebijis gads, jo sākām kult jau augusta vidū, kas ir ļoti agri. Bet, par griķiem runājot, izmēģinām jaunu tehnoloģiju, kas izrādījusies diezgan veiksmīga. Mums ir jauns plāvējs, ar kuru griķu masu nokuļ un noliek vālā. Tas pastāv, un tad var braukt kombains. Šogad nelīst, laikapstākļi lauksaimniekiem diezgan labvēlīgi. Izskatās, ka raža varētu būt par kādiem 20-25% labāka nekā pagājušogad. Pagājušogad bija pavisam slikti.

32 gadu laikā kopš “Kotiņi” dibināšanas no sākotnējiem 14 ha jau apsaimniekojat 5500 ha zemes platības. Jums īpaši izdevās uzņemt apgriezienus, izmantojot ES resursus un investīcijas?

– Investīcijas saimniecībā ieguldītas vienmēr, – īpašnieks Aldis ārzemēs nav sapircis nekustamos īpašumus. Visa nauda, kas nopelnīta, te arī paliek. Jā, gada pārskatos parādās kaut kāda peļņa, bet realitātē šī nauda ieguldīta jaunās tehnoloģijās, būvniecībā vai kādā īpašuma sakopšanā. Ja runājam par lauksaimniecību, Eiropas fondu nauda “Kotiņiem” vienmēr bijusi līmenī, kad vairāk vairs nevar paņemt – esam dabūjuši maksimumu no pieejamā. Cita lieta ir lopbarības un pārtikas pārstrāde, kur vēl ir diezgan daudz ko apgūt.

Latgalē saimniekošanai nav labvēlīgākie nosacījumi – veģetācijas periods 21 dienu vēlāk nekā Kurzemē, līdz ostai – liels attālums, pierobežas tuvuma dēļ tirgus vērsts tikai uz Eiropu. Tas nozīmē, ka arī iespējas – uz pusi mazākas?

– Izaicinājumu ir vairāk, bet iespējas ir, un mēs tās izmantojam. Esam izveidojuši jaunu kooperatīvu un iegādājušies zālāju sēklu žāvētāju. Lielais attālums, klimatiskie apstākļi, arī augšnes vidējais auglības rādītājs mums ir 33-34 balles (Kurzemē 65-80), un tas liek domāt un darīt savādāk. Nevaram izaudzēt rapsi, jo klimata dēļ tas nepārziemo, kviešu ražības nav. Pēc lielajiem plūdiem 2017.gadā ražas vairs nav, laikapstākļi rada lielus riskus. Lai kaut ko izaudzētu, jāliek diezgan daudz augu aizsardzības līdzekļu, minerālmēslu. 2017.gadā to izdarījām, un viss noslīka – piedzīvojam ļoti lielus zaudējumus. Tāpēc mainām domāšanu un daudz ko pārstrādājam, mēģinām audzēt kultūraugus, kas piemēroti mūsu klimatiskajiem apstākļiem, neprasa tik daudz ieguldījumus un mazina riskus. Nevienam nav noslēpums, ka Ukraina būs Eiropas Savienībā, un dotajā brīdī jau jūtam, ka tas Ukrainas grauds ir klātesošs gan veikalu plauktos, gan arī tirgū. Un kviesim cenas vairs nebūs nekad. Mēs savos laukos varam izaudzēt 7 tonnas kviešu, saliekot ļoti daudz minerālmēslu, bet Ukrainā izaudzē 7 tonnas, nedarot neko. Neesam spējīgi konkurēt, jo viņiem zemes ir auglīgākas un apjomi – lielāki.

Kā ir būt uzņēmējam Latgalē un Latvijas lauksaimniekam pašā robežas ar Krieviju tuvumā?

– Tas ir izaicinoši. Zemes cena Latgales reģionā, pierobežā, nav tāda pati kā, piemēram, Zemgalē. Tai pat laikā tas ir mūsu resurs un mūsu ķīla bankai. Traktors Zemgalē, Kurzemē vai Vidzemē maksā vienu cenu, bet mums, lai iekārtotu zemi un nopirktu traktoru, vajadzīgi, piemēram, 20 ha zemes. Zemgalē šim pašam mērķim pietiek ar 3 ha, jo tur zeme maksā daudz dārgāk. Tas ir gan labi, gan slikti. Ja nepiedzīvosim Eiropas vai pasaules politiku, ka šo vietu pierobežā, Eiropas sākumā ar Krieviju, vajag iznīdēt vai uztaisīt poligonu, esam gatavi strādāt. Ja sajūtīsim atbalstu no valsts, turpināsim iesāktu.

Runājot par valsts atbalstu, “Kotiņos” ciemojušies

teju visi Valsts prezidenti, ministri un augsta rango amatpersonas. Esat sadzirdēti?

– Nevar zināt, kurā brīdī un kurā kabinetā pēc tam kas tiek runāts, ņemts vērā vai nē. Runājot par vietējo politiku, mēs Latvijā esam ļoti maziņi, un pati Latvija ir maziņa. Tai pat laikā ir daudz biedri, kas katra to *deķi* velk uz savu pusi. Kurzemei un Zemgalei nerūp Latgales problēmas, viņi nezina, kas mums te par izaicinājumiem. Tas pats arī mums, – Latgalē nerūp, ka Liepājā no jūras nāk roņi, un mēs nevaram neviena vietā izlemt, šaut viņus vai nē. Un tā ir lielākā bēda. Par lielajiem attālumiem līdz ostai jau sen ar biedri “Latgales ražojošo lauksaimnieku apvienība” esam vienojušies par kompensācijas mehānismu ieviešanu. Bija izdomāts, ka par hektāru varētu saņemt 30 eiro, bet pēc tam lobījs (tie, kuri negrib, lai Latgalē atnāk naudiņa), pateica, – uztaisām, lai viņiem tiek vismaz kaut kas – 10 eiro. Bet par 10 eiro nevar izbraukāt Rīgu. Ir daudz organizāciju, diemžēl tās ir diezgan ietekmīgas. Vari iet, skriet, darīt un kaut ko izdomāt, bet, ja preti ir polittiespaidīgas personas, grūti kaut ko pamainīt.

Visiem zināms teiciens, – kas lēni nāk, tas labi nāk. Beidzot izveidots kooperatīvs un šogad atklāts zālāju un starpkultūru sēklu pārstrādes kompleks.

– Esam sākuši darbību un tagad diezgan strikti mainām spēles noteikumus par labu lauksaimniekiem. Augšnes ir sliktas. Kā jau minēju, bez lieliem ieguldījumiem kviešus nav iespējams izaudzēt, bet ir variants audzēt zālājus, velnauzu, vīkus. Savukārt zālājus nav iespējams izkaltēt bez pareizas kalts, tieši tādejā tā bija vajadzīga. Dotajā brīdī Eiropas zaļais kurss pieprasa starpkultūru sēšanu, grāvmalu applaušanu un zaļināšanu, ceļu apsēšanu. Tam vajadzīga sēkla, kuru šobrīd 90-95% valsti iaved. Tagad tas viss ir iespējams. “Kotiņiem” jau ir 500-700ha zālāju, vēl daži kooperatīva biedri zālāju sēj.

Tālāk vajag tikai attīstīties?

– Jā, rādīt piemēru un iet uz priekšu. Mums ir daudz mazo saimniecību, kuras apsaimnieko no 10 līdz 50 ha zemes. Šie cilvēki strādā valsts darbā – pašvaldībā, robežsardzē vai skolā. Pēc darba viņi atnāk mājās un turpina strādāt savā saimniecībā. Bet matemātika ir vienkārša, – ja nav 250 ha zemes, ar lauksaimniecību praktiski neko nevar nopelnīt. Savukārt, audzējot zālāju, mums noslēgti līgumi, ka par āboliņa sēklu maksā, piemēram, 2,50 – 2,90 eiro kilogramā. Tātad tonna maksā 2,5 tūkstošus. Ir starpība, ko audzēt! Tagad mums ir kalte, tādejā uzdevums ar savu piemēru parādīt, ka varam audzēt un kaltēt. Tā ir iespēja nopelnīt lauksaimniekiem, tostarp mazajiem.

Šobrīd uz robežas ar Krievijas kaimiņu ceļ žogu, bet vai tikpat būtiski nebūtu arī celt uzņēmēju mūri?

– Dzīvojam, strādājam pierobežā un šobrīd nesaprotam, ko no mums grib. Vai vēlas panākt, ka te ir tukšs un potenciālais kara lauks, vai tomēr apdzīvota vieta, kurā strādā uzņēmēji? Kaut kādu finansējumu Eiropa iedod, bet no valsts nejutam, ka būtu stratēģiskie projekti un kādas garantijas. Ar vienu roku tā kā dod, ar otru sola palīdzēt. Bet beigās nekā nav. Tie ir lieli izaicinājumi ne tikai mums, bet arī privātajiem mazajiem biznesiem. Kam banka naudu dod? Nevienam. Politīķiem, neskatoties uz valsts noslēpumu, būtu skaidri jāpasaka, pierobežu attīstām vai nē.

Latgale tiek uzskatīta par ekonomiski atpalikušāku reģionu, bet Jūs saimniecība joprojām aug un attīstās. Kur ir tā veiksmes atslēga?

– Veiksmes atslēga ir pārstrāde un inovācijas. Ja mēs būtu turpinājuši sēt rapsi, kas nepārziemo un par ko apdrošinātāji krata ar pirkstu, piedraudot, ka vairāk neapdrošinās, jo rapsis nepārziemo, nekas nenotiktu. Matemātika neiet kopā, tāpēc jāmainās un jāiet laikam līdzi. Tas neļauj atslābt pašiem.

Stāstot par to, ko saimniecībā darāt, piesaistījāt pat uzņēmuma tēla veidotāju.

– Tūrisms – tā ir sadaļa, ko redzam kā labu nākotnes potenciālu. Pagājušogad “Kotiņos” viesojās aptuveni 5 tūkstoši tūristu, un viņi visi pie mums brauc speciāli. Tā nav maģistrāle, kur pietāja garāmbraucot. Un, paldies Dievam, jau attīstās arī apkārtējie. Upītē ir folkloras kopa, izlaušanās istaba, pret Rekas dzirnavām tirgo dārzenus, ir šmakovka, nākamgad būs “Rols Ols”. Bez “TikTok” un “Facebook” reklāmas tie pieci tūkstoši tūristu nebūtu iespējami. Tēla veidotāju Edgaru Aivaru piesaistījām istajā brīdī.

Kāpēc šī reklāma bija tik svarīga?

– Šobrīd veikalu plauktos stāv “Kotiņu” zirņi, kas maksā 1,50 eiro kilogramā, bet blakus tiem – Ukrainas, kas maksā 0,75-0,80 eiro. Cilvēks ar Latvijas labklājības līmeni, protams, ņems tos lētākos. Bet kur ir liela starpība? Mēs esam Eiropā,

Foto - no personīgā arhīva

Potenciāls nākotnei – tūrisms. Rolands Keišs par vienu no pierobežas plusiem uzskata mieru un harmoniju. Viņš saka: “Ir mierīgi. Tas nekas, ka Krievija blakus. Aizbrauc uz Rīgu, tur visi skrien, cilvēciņa kaut kur palikusi... Te savukārt viens otru pazīstam, vietējā kopienu turas kopā – salīdzinoši mierīga dzīve, idille, kur nav ļaužu pūļu. Tas ir viens liels pluss, kas reizēm pārvēršas arī par mīnusu. Kaut gan mums vajadzētu pierobežu izmantot kā vienu kārtīgu tūrisma galamērķi. Attīstīt pierobežas tūrisma, kas varētu būt potenciāls nākotnei.”

Ukraina vēl tikai būs. Tur vēl atļauti dažādi lēti preparāti, kas Eiropā jau sen aizliegti un, cilvēkam lietojot uzturā, pat bīstami. Savukārt mums Eiropā ir pieejami dārgi, bet tai pat laikā nerada draudus pircējam. Un tur tā cenu starpība rodas. Bet cilvēki nesaprot un nezina, ka ēd produktu, kas apstrādāts ar Eiropā aizliegtu preparātu. Savukārt mēs savu produktu varam saukt par nišas, jo nav problēmu pierādīt katra grauda izcelsmi un izsekojamību no iesašanās brīža līdz pat gatavam produktam, ko iedomam pagaršot Rekas dzirnavās.

Kas ir pierobežā dzīvojošo cilvēku spēka avots un cik droši te var justies?

– Sevi mierinām, – ja kaut kas sākas, droni vai raķetes mēģinās tikt līdz Rīgai, mēs viņiem te neesam vajadzīgi. Mūsu reāls drauds ir tanki un iebrucēju masa. Protams, pēc kara uzsākšanās Ukrainā bijām bažīgi un šķita, ka tas viss ir tepat, tepat blakus. Bet nu jau mazliet aprasts ar šo situāciju. Taču, ja runājam par spēka avotu cilvēkiem pierobežā, tas ir *strāsnis* (aut. – spēcīgs, no latgaliešu val.) patriotisms. To spriežu pēc sevis. Man patīk sava vieta, kur ir tēva pagalmi, te viss ir savs. Pēc vidusskolas mazliet pamēģināju pabūt Anglijā un sapratu, ka tas nav domāts man. Mēs mīlam savu vietu, savu zemi, savu Latviju. Bet nav jau slikti tikai pie mums – pabrauciet pa jebkuru pierobežu. Visur ir aptuveni līdzīgi, tikai nezina kādēļ lielāku uzsvāru vienmēr liek uz Latgali.

“Kotiņi” ir spilgts piemērs teicienam: ja nesēdēsi, rokas klēpī salicis, tad tev būs...

– Viena no galvenajām pamatvērtībām ir Alda cilvēciskums. Aldim piemīt viena svarīga īpašība – viņam rūp vide apkārt, cilvēki. Un ne jau vārdos. Pagastā viņš ļoti daudzām palīdz vienkārši tāpat, jo rūp. Aldim ir ļoti tāls redzējums gan uzņēmējdarbībā, gan kopējā attīstībā. Viņam rūp tas, cik tālu tieku es ar savu uzņēmumu “Rols Ols”, Aldis mēģina palīdzēt, cik vien var. Viņš negrib braukt gar Rekas ciemu un skatīties, kā mājas sabrūk un viss ir slikti. Aldis grib dzīvot ļoti sakoptā vidē ar tālejošiem plāniem. Es kā cilvēks šo īpašību esmu viņā saredzējis un mēģinu attīstīt arī sevī. Ticu, ka arī darbinieki redz, kāds ir Aldis, un ka viņam patiešām tas rūp. Šādi no vienas saknītes tā mūsu ābele aug arvien lielāka. Bet uzsvārs ir uz vārdu ‘civīlība’, kas mūsdienās ir retums. Kad uz “Kotiņiem” pirmo reizi atbrauca uzņēmuma tēla veidotājs Edgars Aivars, Aldis kopā ar puisiem vecajā gaterī darba apģērbā šķiroja metālu. Edgars iedomājās, ka atbrauks un sastaps saimnieku, kurš staigā, ar degunu mākoņus stumdidams. Bet, ieraugot to skatu gaterī, viņš bija tik pārsteigts! Cilvēciņa piemīt gan Aldim, gan arī dzīvesbiedrei Vijai. Abi nākuši no vienkāršām ģimenēm un paši ar savu darbu rāda piemēru, ka tas, ko daudzi sauc par biznesa zvaigzņņu slimību, viņiem patiešām nepiemīt.

Līderība Balvu novadā

Agrāk talkās nāca simti

Edgars Gabranovs

Mēdz teikt, ka ir traki cilvēki, kuri virza pasauli. Ziemeļlatgalē tā noteikti ir kultūras, izglītības un sabiedriskā darbiniece MARUTA CASTROVA. Viņu pazist kā teātra festivāla "Ķiršu dārzs" un Vislatvijas amatier-teātru salidojuma Balvos režisori, mācību centra "Azote" un biedrības "Ritineitis" dibinātāju. Šo sarakstu varētu turpināt vēl un vēl... Ko vēl piebilst? Visu savu apzinīgo darba mūžu 46 gadu garumā viņa ir veltījusi sabiedrībai, cilvēku izglītošanai, atbalstam.

"Esmu uzdevusi jautājumu sev un citiem, – kas ir tas, kas liek kaut ko tādu darīt? Dzīmt ideja un man nez kāpēc tā jārealizē. Tiesa, ļoti daudzas idejas nokrīt zemē un sapūst, sasilst vai iesilst. Iespējams, labvēlīgā laikā atsaldējas un var tās realizēt, kaut gan tad manī nav tik liela azarta kā laikā, kad tās ienāk prātā," secina Maruta.

Kas ir virzītājspēks?

– Uz šo jautājumu joprojām neesmu atradusi atbildi. Acīmredzot Dievs ir atsūtījis uz šejieni, lai veiktu šo misiju..

Domnīcas "Providus" pētījumā secināts, ka Latgalē reģistrēti aptuveni 7% no visām Latvijas biedrībām un nodibinājumiem...

– Cilvēki neuzdrošinās rakstīt projektus vai arī darbojas neregistrētās kopienās. Darbojos divās biedrībās – "Balvu teātris" un "Ritineitis". Jāatzīst, ka, dibinot biedrības, pavērās iespējas uzrakstīt kaut maziņus projektus, kurus var realizēt savā kopienā, pilsētā vai pagastā. Nav jau teikts, ka visi biedrības biedri ir aktīvi un vēlas darboties. Cilvēki agrāk tomēr bija aktīvāki.

Tāpat pētījumā secināts, ka NVO sektors Latgales reģionā ir visai noplacināts – administratīvā kapacitāte ir zema, vien 8% no visām NVO ir spējīgas nodarbināt kaut vienu darbinieku, taču arī šādos gadījumos darbinieki ne vienmēr ir pastāvīgi nodarbināti.

– Jāpiekrīt, ka daudzas NVO ir tikai uz papīra. Aktivāk darbojas tikai tad, ja pavid iespēja saņemt finansējumu. Tagad daudzas projektu pieteikumu veidlapas ir kļuvušas sarežģītākas. Projektu uzrakstīt grūtāk, ja tu ikdienā nestrādā veiksmīgi ar datoru, nepārzini sistēmas un tehnoloģijas.

Latgales ļaudis attur sarežģītību vai kūtrums?

– Gan, gan. Par kopienām runājot, jāsaprot, ka tās var būt ne tikai reģistrētas sabiedriskās organizācijas. Bieži, īpaši pagastos, tie ir iedzīvotāji, kuriem rūp sava ciema sakārtotība un viņi aktīvi līdzdarbojas savas vietas kārtības uzturēšanā. Nesen sociālajos tīklos man atsūtīja informāciju par kapu sakopšanu, kuru uztur vietējā kopiena. Arī Balvu pilsētā ir iecere uzsākt sadarbību ar priesteriem, mācītājiem, lai kopīgi kapusvētkos un sveču vakaros ieviestu speciālu ziedojumu, līdz ar to nodrošinot pilsētas kapu kvalitatīvu sakārtošanu.

Dažādās aktivitātes mudina iedzīvotājus būt aktīviem, kaut vai vīsellementārākajā veidā apdzīvotās vietas kartē iespraūžot karodziņus, kur kaut kas jāuzlabo, kaut kas jāizveido. Nereti tie ir soliņi, bērnu rotaļu laukumi...

– Esmu organizējusi iedzīvotāju forumus vismaz 10 gadu garumā.

Kāda ir atdeve?

– Uz saņemto ieteikumu bāzes rakstu projektus vai cenšos veidot komandu, kas varētu īstenot ideju. Tāpat projektus, vēlmes un idejas iesniedzam pašvaldībā, kas nereti iegulst plauktos.

Kāds secinājums?

– Uzticība noplok. Balvos trūkst vides objektu. Piemēram, kaut vai fotorāmišu izvietojšanai pilsētā. Tas nemaksā bargu naudu.

Cik svarīgs ir pašvaldības atbalsts?

– Iedzīvotāji skatās un vērtē deputātu darbu un atsaucību. Skatās, jo vietējā kopiena ir tā, kas maksā nodokļus. Viņi gaida atbildi. Ja agrāk talkās nāca simti, tad šobrīd uz Lielo talku ierodas padsmīti, un atliek vien pateikt 'paldies'. Neaizmirsīsim, ka talka nav tikai lapu grābšana. Kopiena var darīt dažādas lietas, piemēram, dežurēt arī ballēs. Aktīva līdzdalība ir brīvprātīgais darbs.

Pierobežā arī ar iedzīvotāju konsultatīvo padomju veidošanu nerit tik raiti kā cerēts?

– Ja pilsētas padomē jābūt ne mazāk kā 11 cilvēkiem, tad, šķiet, par viņiem jānobalso vismaz 5% no deklarēto iedzīvotāju

skaita. 11 cilvēki noteikti būtu, bet tos vairāk nekā trīs simtus, turklāt ar pašiem, būs grūti atvilināt.

Tātad jāmeklē cits risinājums?

– Labāk, lai ir aktīvas cilvēku kopas, kas izsaka savas vēlmes, savus redzējumus un daļēji prasa atbalstu no pašvaldības, kā arī paši aktīvi līdzdarbojas. Citādi mēs esam pieraduši pieprasīt, čikstēt, pārmetēt un dusmoties. Ko katrs no mums, piemēram, ir ieviesis jaunu pilsētā, pagastā, ciemā? Nesen Jūrmalā bija seminārā, kur Nīderlandes un Lielbritānijas kolēģi stāstīja par jauniešu pašizaugsmi, līdzdalību kopienas veidošanā un saliedēšanā. Un kā jūs domājat, kas ir viens no resursiem? TEĀTRIS!

Kāds ieteikums?

– Tas ir teātris. Teātris kā resurss kopienas veidošanā un saliedēšanā. Viņiem ir atvērta teātra akadēmija, kur jaunieši sestdienās pulcējas. Galarezultātā top četras performances vai izrādes gadā, kas bieži tiek izrādītas netradicionālās vietās, piemēram, frizētavā, mazā ciemā, pie kāda grausta, kuru vēlāk kopīgiem spēkiem var arī sakopt. Vienai izrādei valsts piešķir 40 000 eiro.

Mums: esi dzejnieks, taisi no nekā?

– Tāpēc bieži rakstām projektus vai meklējam kādus citus resursus, kā izrādei nonākt līdz skatītājam.

Nereti pierobežā dzīvojošajiem jautā, – cik droši dzīvot pierobežā?

– Nav atšķirības, vai es dzīvoju Rīgā, vai pierobežā. Pierobeža, iespējams, ir drošāka nekā galvaspilsēta. Ja kas notiek, tad ne jau to mazo pilsētiņu iznīcinās, būs svarīgāki, stratēģiskāki objekti. Arī tanki izskries cauri.

Kas ir latgāliešu spēka avots?

– Spīts. Latgalē ir smaga zeme, arī cilvēki dzīvo smagāk, spītīgāk un grūtāk, bet tai pašā laikā viņos ir atvērta dvēsele, labestība, vieglums, viesmīlība, spēks un darba spars. Protams, sava valoda.

Arī Jūs, publiski daloties pārdomās, spītējat jaunai slimībai...

– To neslēpju. Pati un arī daktere Rīgā, kur jau sesto gadu saņem savu terapijas devu, brīnās... Daudzi cilvēki, kurus iepazīnu Gaiļezērā, vairs nav starp mums. Nezinu... Es tam cenšos nepievērst lielu uzmanību. Ja piejautu bezspēcību, tad paliktu uz gultas. Izmantojot izdevību, vēlreiz vēlos pateikties ikvienam ziedotājam par finansiālo atbalstu, jo zāles, kas man bija un ir nepieciešamas, maksā pārāk dārgi... Par visu maksāju es dārgi...

Virzītājspēks?

– Pirmo reizi tie bija mani bērni. Nebiju viņiem atklājusi, ka esmu sastapusies ar šo slimību... Meita, kura ir mediķe, pamanija. Mēs situāciju izrunājām. Pēc trešās – ceturttās ķīmijas ir ļoti smagi piecēlies. Vieglāk ir gulēt, bet es saņemšu, cēlos, devos pastaigās, lai bērnos nerādītu šoku. Bija jāvar! Tā varēšana bija varbūt 50 metri, kad pat nespēju atnākt atpakaļ. Tad sevi spriedu: "Kāpēc aizgāju gar virtuves logu? Viņi taču redzi!" Vajadzēja iet uz citu pusi. Tomēr piecelšanās un iešana deva rezultātu. Vienmēr esmu teikusi, ka mani nedrīkst ielikt būri. Esmu cilvēks, kuram vajag brīvības sajūtu, lai varu radīt un darīt to, par ko runājam. Vēža šūnas jau ir katram. Jautājums tikai par to, kad tās pamostas...

"Providus" pētījumā secināts, ka pierobeža nav pievilcīga vieta gan jauniem uzņēmumiem, gan nevalstiskajām organizācijām, lai tās veidotos. Tam piekrītāt?

– Tā isti nav. Cilvēki, paciešoties Latgalē, neslēpj sajūsmu. Piemēram, uz zemnieku saimniecību "Kotiņi", kas atrodas pierobežā, brauc ekskursantu grupas. Galvenais – sakārtot infrastruktūru, jo 200-250 km, ja ir labs ceļš, nav šķērslis atbraukt uz Ziemeļlatgali.

Kāda ir recepte, lai vietējā kopienā uzturētu darboties vēlmi, mudinātu būt vēl aktīvākai?

– Vajadzīgi traki cilvēki. Jābūt vairākiem līderiem jeb vadoņiem. Viņi ir, bet nogurst, tāpēc aicinu iet līdz tiem, kas ir, var un vēlas. Vadu teātri, un nereti aktieri sēž telefonā, nevis dzīvo savā lomā. "Visus telefonus grozā," norādīju.

Paklausija?

– Jā. Par katru aktivitāti ir ļoti jāpiedomā, īpaši strādājot ar jaunatni. Jāsecina, ka aktīvie jaunieši ir tie, kuri gan dzied, gan dejo, gan sporto, gan mācās. Biedrībā, rakstot projektu, lauzām smadzenes, kā izdomāt cilvēkiem kaut ko tādu, kam nevar paiet garām. Liela daļa ir pieradusi nākt uz meistar-klasēm, turklāt tad, ja tās ir bez maksas. Arī pie ideju apkopošanas vairums ir novērotāji, trūkst līdzdalības.

Foto - no personīgā arhīva

Vēl vilka spēku. Maruta Castrova, spriežot, kāda būs Ziemeļlatgales kopiena pēc 10 gadiem, pieļauj, ka piedēršim citam aprīņķim, taču saule uzlēks ātrāk nekā citur: "Ezeros zvejosim zivis, putni dziedās un cilvēci savas vecumdienas varēs pavadīt nesteidzoties, smaidot labbūtībā, – lai spīd! Balvu pilsētas simtgadi sagaidīsim ar 100 iestādītām dažādu šķirņu vilkābelēm, kas atgādinās mums par vēsturi, vilka spēku, gudrību, ģimeniskumu un veselību."

Mēs neesam gatavi iesaistīties, maksāt?

– Vismaz Ziemeļlatgalē mēs bijām izlutināti, jo lielu daļu saņēmām par brīvu. Cilvēki, kuri nāk dziedāt, dejot, spēlēt teātri, nesņem NEKO.

Cik aktīvas biedrības ir Ziemeļlatgalē?

– Kādas 20, jo mēs par viņām zinām un dzirdam. Biedrības ir dažādas, jo makšķernieki un mednieki nekonkurēs, piemēram, ar nemateriālā kultūras mantojuma kopīgiem Upītē.

Upīte ir vai nav paraugs?

– Nedomāju, ka Upītes atpazīstamība nākusi viegli. Svarīgas ir saknes, atbalsts. Ja tu tiec tajā *karuselī*, tad dažreiz pat grūti izlekt. Šis nav pat apspriežams jautājums, – lai rodas jauni brīnumi! Jaunieši Upītē ir izauguši vidē, kas viņiem tagad ir asinīs. Pieļauju, ka arī jaunieši ir noguruši no tēva stingrās rokas.

Vai it visur nepieciešama tamlīdzīga stingrā roka?

– Darbojoties Sarkanajā krustā, sapratu, – ja neiesaistīsīm jauniešus, tad darbs uz priekšu nevirzīsies.

Atslēgas vārds ir jaunieši?

– Sākotnēji jauniešiem kā mamma biju 2-3 gadus. Viņi iemācījās nebaidīties kontaktēties, dalīties, līdzdarboties, sarunāties ar slimiem un veciem ļaudīm. Ja kāds to novērtē, tad arī jaunieši jūtas svarīgi un vajadzīgi. Uz sadraudzības pasākumu Rīgā aizbrauca vairāk nekā 30 jaunieši. No citiem novadiem – 2-3. Cits piemērs. Zvana kādas iestādes vadītāja un saka, ka ļoti daudz pieneņu Balvu skvērā. Protams, viena sētniece netiek galā. Kopējā *čatā* aicināju palīdzību pilsētas iestāžu vadītājiem atsūtīt palīgā savus sētniekus vai kādu izpalīdzīgu darbinieku, piesakot karu pienešiem. Desmit cilvēki atnāca...

Kam vēl jāpiesaka karš?

– Sabrukušajiem šķūnīšiem, dražu čupām.

Ar ko Ziemeļlatgales ļaudis lepojas?

– Ar tautā saukto Staņislavu, ar Stompaku purvu, ar "Kotiņiem". Vienā vārdā sakot, – ar saviem CILVĒKIEM.

Nākotnes plāni?

– Ziemeļlatgalē nav ne kalnu, ne torņu. Sapaņoju un domāju par observatorijas izveidi Balvos. Pirmoreiz šādu pieredzi nolūkoju kādā mazā Dānijas ciematā, kur pulcējās vecvecāki ar mazbērniem, braucot no visas apkārtnes. Tā ir kopības sajūta un iespēja kaut ko jaunu uzzināt un izzināt. Ja šis sapnis īstenotos, varētu doties citos medību laukos.

Der zināt!

Ieteikumi kā parūpēties par savu un bērnu veselību rudenī

Rudens ir laiks, kad mainīgie laikapstākļi, vēsais gaiss, mitrums un drēgnums telpās var nelabvēlīgi ietekmēt mūsu pašu un arī bērnu veselību. Lai saglabātu labu pašsajūtu un izvairītos no šai sezonai raksturīgajām vīrusu saslimšanām (saaukstēšanās, gripas, bronhīta u.c.), svarīgi pievērst uzmanību ikdienas paradumiem un jau savlaikus veikt profilaktiskus pasākumus. Latvijas lielākais zāļu ražotājs A/S "Grindeks" apkopojis piecus ieteikumus, ko ņemt vērā, rūpējoties par savu veselību rudenī.

Stipriniet imūnsistēmu ar sabalansētu uzturu

Rudens ir laiks, kad svarīgi nodrošināt organismu ar vitamīniem un minerālvielām, kas stiprina imunitāti. Īpaši svarīgi ir C un D vitamīni, kas palīdz organismam cīnīties pret infekcijām. Iesakām savās ēdienreizēs iekļaut burkānus, kāpostus, ķirbjus, bietes, spinātus un citus dārzeņus. Veselībai noderēs arī augļi, kas satur dažādus vitamīnus, tostarp citrusaugļi, āboli, granātāboli un kivi. Tāpat neaizmirstiet par riekstiem un graudaugiem, kas sniedz nepieciešamās minerālvielas un enerģiju, piemēram, mandeles, valrieksti, lazdu rieksti un Indijas rieksti.

Pareiza higiēna un regulāra roku mazgāšana

Vai atceraties Covid-19 laikā tik bieži dzirdēto saukli "Mājas, ziepes, divi metri"? Arī vīrusu sezonas laikā svarīgi ievērot šos trīs zelta noteikumus. Vīrusu slimības izplatās viegli, it īpaši bērnu vidē, piemēram, skolās un bērnudārzos. Regulāra roku mazgāšana ar ziepēm ir viens no efektīvākajiem veidiem, kā mazināt infekciju risku. Iemāciet bērniem rūpēties par savu higiēnu un regulāri dezinficēt rokas, īpaši pēc sabiedrisku vietu vai transporta apmeklējuma.

Lai efektīvi mazgātu rokas un pasargātu sevi no baktērijām un vīrusiem, ir svarīgi ievērot vairākus soļus. Vispirms samitriniet rokas ar tīru, tekošu ūdeni – tas var būt silts vai auksts, galvenais, lai tas būtu tīrs. Pēc tam uzklājiet ziepes, izmantojot šķidrās vai cietās ziepes. Berzējiet rokas vismaz 20 sekundes, īpašu uzmanību pievēršot plaukstām, starp

pirkšiem, pirkstu galiem, nagiem, roku virspusei un ikšķiem. Kad rokas ir kārtīgi nomazgātas, noskalojiet tās zem tekoša ūdens, pārļiecinoties, ka visas ziepes ir noskalotas. Pēc mazgāšanas rūpīgi nosusiniet rokas ar tīru dvieli vai vienreizlietojamo papīra dvieli.

Parūpējieties par gaisa kvalitāti telpās

Rudens mēnešos daudz vairāk laika pavadām iekštelpās, tāpēc svarīgi uzturēt tīru un mitrinātu gaisu, ko iespējams panākt ar biežu vēdināšanu.

Saaukstēšanās gadījumā noderīgi var būt dažādi augi, kam piemīt pretiekaisuma, antibakteriālas un imunitāti stiprinošas īpašības. Ingvers ir viens no populārākajiem, jo tas palīdz mazināt iekaisumu un atvieglo kakla sāpes, kā arī veicina svīšanu, kas palīdz izvadīt toksīnus. Ehinācija ir plaši pazīstama kā imūnsistēmas stiprinātājs un palīdz saīsināt saaukstēšanās ilgumu. Kumelītes ir lieliskas pretiekaisuma īpašību dēļ, kā arī nomierina kaklu un veicina miegu, kas ir svarīgs atveseļošanās procesā. Piparmētras palīdz atbrīvot elpceļus un atvieglo klepu, pateicoties tajās esošajam mentolam. Timiāns arī ir efektīvs pret klepu un kakla sāpēm, jo tam ir spēcīgas antibakteriālas un atkrēpošanas īpašības. Citrons un medus, lai gan nav augi, bieži tiek izmantoti kombinācijā ar augiem, jo citrons satur C vitamīnu, bet medus nomierina kairinātu kaklu un darbojas kā dabisks antibakteriāls līdzeklis.

Šie augi ne tikai palīdz atvieglo saaukstēšanās simptomus, bet arī veicina ātrāku atveseļošanos, stiprinot imūnsistēmu un mazinot diskomfortu.

Atpūta un miegs ir būtiski veselībai

Veselīgs miegs ir viens no galvenajiem faktoriem, kas ietekmē mūsu imunitāti. Bērniem īpaši svarīgi nodrošināt kvalitatīvu un pietiekami ilgu miegu, jo augošs organisms vairāk pakļauts stresam un vīrusiem. Ieteicams radīt bērniem mierīgu vidi pirms gulētiešanas un ierobežot ekrāna laiku, jo spilgtā gaisma no ierīcēm var traucēt miega hormonu ražošanu. Tāpat ir noderīgi izveidot gulētiešanas rutīnu, piemēram, lasīt grāmatu vai klausīties nomierinošu mūziku, lai bērna ķermenis un prāts sagatavotos atpūtai. Pareiza gulēšanas režīma ievērošana un pietiekams miega ilgums palīdz bērniem ne tikai cīnīties pret

infekcijām, bet arī uzlabot koncentrēšanos un emocionālo labsajūtu ikdienā.

Pareizi izvēlēti medikamenti simptomu ārstēšanai

Ja tomēr parādās saaukstēšanās simptomi, svarīgi pareizi ārstēt gan sevi, gan bērnus. Paracetamols ir viens no drošākajiem un efektīvākajiem pretsāpju un pretdrudža līdzekļiem, īpaši bērniem. Tas palīdz mazināt drudzi un galvassāpes, kas bieži pavada vīrusu infekcijas, un ir labi panesams arī ilgākā ārstēšanas periodā. Tomēr būtiski atcerēties, ka paracetamols mazina tikai simptomus, nevis pašu slimības cēloni, tāpēc tas jālieto kombinācijā ar citiem atveseļošanās veicinošiem pasākumiem, piemēram, pietiekamu šķidruma uzņemšanu un atpūtu. Noteikti ievērojiet ārsta vai farmaceita norādījumus par pareizu devu, īpaši bērniem.

Rudenī galvenais uzsvārs jāliek uz veselības profilaksi – pareiza higiēna, uzturs, imunitātes stiprināšana un kvalitatīvs miegs palīdzēs izvairīties no slimībām. Ja parādās saaukstēšanās simptomi, negaidiet, neattieciniet ārstēšanās uzsākšanu, jo tas var pagarināt slimības gaitu un ilgumu. Savlaikus vērsieties pie ārsta, ja tas ir nepieciešams, un īpaši parūpējieties par bērniem, kuru imunitāte nav tik stipra kā pieaugušajiem.

Sargāsim sevi un citus!

Svarīgi ceļu satiksmes padomi rudenī

Rudens sezonā, kad pieaug satiksmes intensitāte un laikapstākļi kļūst mainīgi, ceļu satiksmes drošība kļūst īpaši svarīga. Lūk, pieci būtiski padomi, kas palīdzēs ikvienam satiksmes dalībniekam rūpēties gan par savu, gan citu drošību.

Lieto atstarotājus un esi redzams!

Rudenī, kad dienas kļūst īsākas un redzamība pasliktinās, atstarotāju lietošana ir būtiska gan gājējiem, gan velosipēdistiem. CSDD statistikas dati liecina, ka 25% negadījumu notiek krēslā vai tumsā. Gājējiem jānodrošina, lai atstarojošie elementi ir pietiekami labi redzamā vietā un tos var redzēt gan no priekšpuses, gan mugurpuses. Velosipēdistiem un skrejriteņu vadītājiem ieteicams lietot ķiveres un atstarojošas vestes, īpaši diennakts tumšajā laikā un sliktas redzamības apstākļos. Velosipēdistiem jābūt aprīkoti ar gaismām. Savukārt autovadītājiem šādos apstākļos ir jābūt īpaši modriem, it īpaši pie neregulētām pārejām, kur katrs mirklis var būt izšķirošs. Atceries – drošība sākas ar to, ka mēs visi redzam un esam redzami.

Pievērs uzmanību ceļa segumam un laikapstākļiem!

Lietainais laiks un izmirkušas lapas var padarīt ceļus slidenus un bīstamus. Tas palielina bremzēšanas ceļa garumu un rada risku avārijas situācijām. Autovadītājiem jāuztur lielāka distance no priekšā braucošā transportlīdzekļa, lai bīstamā situācijā būtu vairāk laika reaģēt un droši apstāties. Ieteicams būt īpaši piesardzīgiem pie gājēju pārejām un vārturēm. Velosipēdistiem un skrejriteņu vadītājiem vērts pārļiecināties, vai transportlīdzekļa bremzes darbojas efektīvi arī uz mitra seguma. Esiet piesardzīgi – strauja bremzēšana var pagriezieni var izraisīt slīdēšanu, īpaši uz slapja ceļa seguma. Gājējiem jāņem vērā, ka arī lietainā laikā, tāpat kā ziemā, kad ceļu klās sniegs un ledus, transportlīdzekļu vadītājiem būs nepieciešams vairāk laika, lai apstātos.

Izvairies no austiņu lietošanas uz ceļa!

Austiņas ausis ievērojami samazina spēju uztvert apkārt notiekošo un bieži novērš nepieciešamo uzmanību no satiksmes. Skaļa mūzika vai aizraujošs raidieraksts var radīt ilūziju, ka esi savā pasaulē, taču uz ielas tas kļūst bīstami – iespējams nepamanīt tuvojošos automašīnu, riteņbraucēju vai izveidojušos bīstamu situāciju. Dzirdē ir viens no būtiskākajiem maņu orgāniem ceļu satiksmē, tā palīdz laikus reaģēt uz draudiem, ko ne vienmēr var pamanīt tikai ar redzi. Pārviētojoties pa ceļu vai šķērsojot ielu, izņem austiņas un koncentrējies uz apkārt notiekošo – tava dzirdē var būt izšķiroša dzīvības glābšana.

Nelieto mobilo telefonu pārvietošanās laikā!

Mobilo telefonu lietošana uz ceļa, neatkarīgi no tā – esi gājējs, velosipēdistis, skrejriteņa vadītājs vai autovadītājs, ievērojami palielina negadījumu risku. Rakstot īsziņu, veicot zvanu vai pārlūkojot sociālos tīklus, uzmanība no satiksmes tiek novērsta, veicinot bīstamu situāciju iespējamību. Ja nepieciešams lietot telefonu, apstājies drošā vietā. Autovadītājiem īpaši jāatceras, ka pat dažas sekundes, skatoties ekrānā, var būt izšķirošas. Gājējiem un velobraucējiem jāizvairās no telefona lietošanas, šķērsojot ielu vai pārvietojoties pa ceļu, jo tas būtiski samazina spēju pamanīt tuvojošos transportlīdzekļus. Drošība sākas ar koncentrēšanos uz apkārtējo vidi, nevis telefonu.

Respektē citu ceļu satiksmes dalībnieku tiesības!

Ja pārvietojies ar velosipēdu vai skrejriteņu, dod priekšroku veloslojai. Un atceries, – braucot pa brauktuvi, arī tev ir jāievēro ceļu satiksmes noteikumi, bet, ja izvēlies ietvi – gājējam vienmēr ir priekšroka! Sargi sevi un citus, lietojot atstarotājus un vienmēr uzliec ķiveri – tā var glābt tavu dzīvību! Visi ceļu satiksmes dalībnieki – autovadītāji, velosipēdisti, skrejriteņu vadītāji un gājēji – ir līdzatbildīgi par kopējo drošību. Rūpējoties cits par citu, mēs varam padarīt ceļu satiksmi drošāku.

Apsveikumi

Mīli rudeni un tā īpašo atnākšanu –
Caur briedumu un skaistumu,
caur krāsām, smaržām...
Caur viņa rudenīgo citādību,
Bet rudens jau jauk krāsas. (I.Brūmane)
Ar krāšņām mērtinrozēm un laba vēlējumiem sirsnīgi
sveicam **Ināru Trupovnieci** 70 gadu jubilejā!
Vēlam stipru veselību, dzīvespieku.
Balvu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Sveiciens Baltinavā!
Sveicam mīlo vectētiņu **Jāni Aleksejevu**
dzimšanas dienā!

Lai sirds ir priecīga, smaids vienmēr! Veselība, prieks un
stiprs dzīvesveids. Tu esi mūsu dārgums, miļš un feins!
Mazmeitiņas Šeila, Stella

Kad puķes dārzā nokož salnas
Un rudens lielie lieti klāt,
Tu pakāp augstāk gadu kalnā,
Mēs gribam Tevi godināt!

Mīļi sveicam **Valentīnu Melbergu**
skaistajā dzīves jubilejā! Vēlam dvēselei mieru,
mūžam stipru veselību.

Rita, Oļegs

Pērk

SIA "Kauzers", mežizstrādes
uzņēmums ar 25 gadu pieredzi,
pērk īpašumus ar mežu vai
cirsmas. Tāl. 25674659.

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tāl. **29411033.**

4PLUS ZĀĢBAĻĶUS.
Alūksnē, Merķeļa ielā 20,
un pie ceļa visā Latgalē, un Vidzemē
Tāl. **29276883**
Augstas cenas, ātra samaksa.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. **27777733**
www.galasparstrade.lv

PĒRKAM

Augošu koku cirsmas
un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:
• Veicam bezmaksas konsultācijas;
• Palīdzam meža taksācijas
sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
• Palīdzam iesniegt ciršanas
pieteikumu VMD.

Tālruni informācijai: 26115369; 67804343
www.metsaforest.com.lv

Craftwood pērk meža īpašumus,
cena no 1500-10000 EUR/ha.
Tāl. 26360308.

Pērk traktorū MTZ, T-40, T-25 un
agregātus; pašizgāzēju ar pilnu
masu 3,5 tonnas.
Tāl. 22406855.

Pārdod

Pārdod kūstmēslus, auglīgu zemi.
Tāl. 26431999.

Pārdod metāla jumtus un
notek sistēmas no ražotāja.
Cena no 5,90 EUR/m².
Tāl. 28382940.

Dažādi**METĀLA BĀZE**

Oktoobra akcija!
Nodod metālūžņus
virs 350 kg –
DĀVANĀ
metināšanas stieple

Akcija no 14.10.24. līdz 25.10.24.
SIA "HAMAL", Kubulos, Kalna 9b.
Informācija pa tāl.
29108551, 25115314.

Meklējat izturīgus
logus un durvis?

LOGI
DURVIS
PILNS
SERVISS
☎ **26343039**
www.balvulogi.lv

Ģimene ilgtermiņā vēlas īrēt 3-istabu
dzīvokli Balvos. Tāl. 22029003.

No akas līdz mājai iemontē
ūdensvadu, izvada kanalizāciju.
Tāl. 25685918.

Pieved smilti, granti, šķembas.
Tāl. 25685918.

Spiežam, karsējam, iepakojam
ābolu sulu Kubulos. Tāl. 27004732.

Dūmvadu, dabisko ventilāciju,
apkures ierīču, dūmeļu apsekošana,
tīrīšana, remonts, izgatavošana,
mūrēšana, oderēšana, uzstādīšana.
Dūmu detektorī.
Tāl. 22363236, 20404400.

Pārvietojamais gateris.
Tāl. 26161501.

Siltinām mājas ar ekovati, granulām
un termopotām. Tāl. 26748235.

Pārdod

Labā māja ar izpirkuma tiesībām vai
īri, kurš varēs iemaksāt EUR 40000.
Tāl. 29475253.

Skaldīta malka. Cena
40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms
līdz 7 berkubiem. Ir sausā.
Tāl. 25543700.

Pārdod grieztu, skaldītu malku.
Ar piegādi. Pieejama arī
sausā malka. Tāl. 29196108.

Pārdod skaldītu malku.
Tāl. 26550272.

Pārdod sausu, skaldītu malku ar
piegādi. Tāl. 29166439.

Pārdod skaldītu malku ar piegādi.
Tāl. 26425960.

Pārdod lopbarībai: runkuļus,
cukurbietes, burkānus, kartupeļus,
graudus. Ar piegādi. Tāl. 25442582.

Pārdod graudus (auzas ar griķu
piemaisījumu).
Cena 100 EUR/tonna.
Tāl. 26346394.

Lidzjutības

Lūgšim tavai dvēseļītei
Debessceļā mieru gūt,
Lai ar tevi zvaigznes starā
Varam domās kopā būt.
Skumju brīdī esam kopā ar **Sandru**
Misiņu, MĀMIŅU mūžībā pavadot.
Kolēģi Stacijas pamatskolā

Es tagad aizeju, bet ne jau prom,
Es aizeju tepat
Ar citām puķēm, citu sauli,
Ar citu zemi parunāt. (M.Zviedre)
Izsakām līdzjutību **Sandrai Misiņai,**
MĀMULĪTI mūžībā pavadot.
Bijušie kolēģi Viksnas skolā

Tukša paliek lauku sēta,
Klusa paliek istabiņa.
Aplukuši mātes soļi,
Nav vairs mātes padomiņa.
Mūsu klusa un patiesa līdzjutība
Sandrai, no mīļās **MĀMIŅAS** uz
mūžu atvadoties.
Meitenes "Par to": Sveta, Liene, Iļa,
Rudīte, Ilona

Nu mūžs ir noslēdzies,
Stāv ozols pagalmā un skatās,
Kā aiziet tēvs caur vārtiem
Savās mūža takās. (J.Rūsiņš)
Skumju brīdī visdziļākā līdzjutība
Līgai Lāčaunieci, TĒVU mūžības
ceļā pavadot.

Ināra

Cik strauja ir dzīvības liesma,
To tikai vēji un liktenis zina...
Skumju brīdī klusa līdzjutība **Līgai**
Annuškānei, pavadot mūžībā
BRĀLI.
Anna, Valentina, Anna, Raimonds

...skumjas starp rudens dzeltenām
lapām

Uz pēdējām asterēm krit.
Skumjš ir atvadu lietus
Pat tad, kad saule spīd. (H.Skuja)
Mūsu klusa un patiesa līdzjutība
Anitai Seņānei ar ģimēni, mūsu
ALBĪNU mūžības ceļā pavadot.
Senioru koris "Pilādzis" un diriģente

Ilgu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji.
Lai nu viegli Zemes mātē
Pārklāj smilšu paladziņu.
Izsakām patiesu līdzjutību **Anitai**
Seņānei un piederīgajiem, mūsu
ALBĪNU mūžības ceļā pavadot.
Anita, Juris, Solvita ar ģimēni,
Edgars

...skumjas starp rudens dzeltenām
lapām

Uz pēdējām asterēm krit.
Skumjš ir atvadu lietus
Pat tad, kad saule spīd. (H.Skuja)
Patiesi līdzjutības un mierinājuma
vārdi **Irēnai Šaicānei, brāli**
ĒVALDU VANCĀNU mūžības ceļā
pavadot.
Veronika, Ināra, Mudīte

Tu aizej tā, kā aiziet rudens,
Kad ugunssārti visas birzīs rāj;
Un paliek plašums – tīrs un gludens,
Un atkal saknes jaunu spēku krāj.
Tu aizej tā, kā aiziet rudens...
Skumstam par kolēģa
ĒVALDA VANCĀNA aiziešanu
mūžībā. Izsakām dziļu līdzjutību
ģimēni un tuviniekiem sāpju
brīdī.
Balvu Sporta skolas kolektīvs

Tāda tu esi, rudens diena,
Atkal aizlido viena lapa,
Lietus asaras plakstos trīc.

(M.Bārbale)

Izsakām patiesu līdzjutību **Irēnai**
Šaicānei, BRĀLI pavadot mūžībā.
Balvu novada vēstures skolotāji

Cilvēka mūžs izskan kā dziesma,
Noriet kā saule vakarā.
Paliek tik kapsētā svecītes liesma,
Paliek tik sāpe asarās.
Skumju brīdī mūsu patiesa līdzjutība
ĒVALDA VANCĀNA tuviniekiem,
kad viņa dzīves ceļš ved Mūžībā.
Kaimiņū Ādolda un Jāņa Aleksānu
ģimenes

Kad vakaram tavam neaust vairs
rīts,

Kad mūžības gājiens tev iežvanīts,
Tad dvēsele brīva mūžībā iet,
Kur saule nekad vairs nenoriet.

Izsakām līdzjutību **Irēnai Šaicānei**
ar ģimēni, BRĀLI mūžības ceļā
pavadot.

Balvu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Balts eņģelis atnāca sapnī
Un aiznesa tevi sev līdz.
Tai baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silts.

(A.Mūrniece)

Ir skumji... Vārdi nespēj mainīt
notikumus.
Mūsu līdzjutība lai palīdz pārvarēt
sāpju smagumu
ĒVALDA VANCĀNA tuviniekiem,
pavadot viņu smilšu kalniņā.
Viļakas vidusskolas 1989.gada
apsolventi

Tā gaisma, kas cilvēkā dzīvo,
Un siltums, ko izstaro sirds,
Tas nezūd – tas paliek un mirdz.

(V.Egle)

Lai sapnis viņa dvēseli aijā
Un klusais miers ar saviem
spāriem sedz. Skumju un atvadu
brīdī izsakām patiesu līdzjutību
skolotāja **ĒVALDA VANCĀNA**
ģimēni un tuviniekiem.
VVĢ 2008.g. absolventi

No degļa tikai dūmi paliek,
No baltas svecītes – tikai tvaiks –
Un tur, pār augsto egļu galiem,
Tiek vējā aiznests liktenis mans.
Skumstam par **JĀZEPA SUPES**
aiziešanu mūžībā un izsakām
vispatiesāko līdzjutību **sievai,**
meitas, dēlu ģimēniem un
pārējiem tuviniekiem.
Bijušie kursabiedri Višķu
sovhoztehnikumā

Paziņojumi

Šķilbēnu pagasta PLEŠOVAS kapos
26.oktobrī plkst. 15.00 notiks
svecīšu vakars.
Kapu sakopšanas talka notiks
19.oktobrī plkst. 9.00.

19.oktobrī plkst. 10.00 ČĀGU kapu
sakopšanas talka.

e-pasts: **vaduguns@apollo.lv**
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS
Iespīests SIA
"Poligrāfijas grupa
Mūkusalā", Rīgā,
Mūkusalas 15A
Tirāža – 2100

Indekss
3004
aduguns
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
*Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.*

REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS **E.GABRANOVŠ** – T. 29360850
ŽURNĀLISTI: **S.KARAVOIČIKA** – T. 26707934;
A.SOCKA – T. 29378903; **I.TUŠINSKA** – T. 27145837;
A.LOČMELIS – T. 26665086. KOREKTORE – **S.GUGĀNE**
GRĀMATVEDE **S.BĒRZIŅA** – T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRŠANOVŠ – T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs – 64520961